

מסכת שיטות

עם פירוש נمرا ופירושה
ותבנית ש"ס נהרductא החדש

חלק ב
דף ט-טו

©

כל הזכויות שמורות

יצא לאור ע"י
מכון 'תלמוד והלכה'
רחוב מנחם בגין 12
ירושלים

מחדורות ביקורת

להזמנות מרכזות לשיעורי הדף היומי
053-3129507

כל העשרה והוספה תתקבל בברכה
בפקם 08-9298155

תבנית הש"ס:

שיעורים ועימוד:

דוד לוי

050-4130067

סדר הלימוד מיום ראשון י"ט אדר תש"פ - עד שבת קודש
פרשת ויקהיל-פקודי כ"ה אדר תש"פ
דף הימי מסכת שבת דף ט עד דף טו

הנושאים המרכזיים:

- טעם שלא יפלח את כליו
- הריגת כינה בשבת
- בדור חולמים וניחום אבלים בשבת [ומה אומרים]
- קריאה לאור הנר [הבחנה בין בגדי לבגדי אשתו. ב' אנשים. אדם חשוב. הבחנת שימושים. חזון ותינוקות]

דף יג

- זב פרוש אצל זב עם הארץ
- נדה עם בעלה היא בבגדה והוא בבגדו [קורבה שאינה של גלוי עיריות]
- י"ח גזירות [א-ב) שמא יטה. (ג-ה) האוכל או השותה דברים טמאים. (ו-ז) מים שאובים. (ח) ספר. (ט) ידים. (י-יא) משקים. (עד ז' גזירות מבוארים בהמשך)]

דף יד

- דרגת טומאת האוכל מאכלים טמאים
- טעם וביאור הגזירות
- מי גוזר על הידים [شمאי והלל או תלמידיהם, או שלמה המלך]

דף טו

- ג' מחליוקות שמאי והלל
- מי גוזר טומאה על ארץ העמים
- טעם לגזירת טומאה על כלי זכוכית

דף ט

- היתר לחי או קורה לאיסקופה
- טלטול מריה"י לריה", כשאחד גבוה
- התעסקות בעניינים שונים לפני מנוחה [והדין במעריב]

דף י'

- אופן הכנת ותפילה האמוראים
- גדר 'התחיל בדין'
- כמה זמן, ועד متى יושבין דין
- זמן אכילה
- דברי קדושה ושאלת שלום בבית מרחץ [והדין במרחץ חדש]
- אמררי רבא בר מחסיא

דף יא

- המשך אמררי רבא בר מחסיא
- העוסק בתורה, אם מפסיק לתפילה
- יציאה עם חפצים סמוך לחשיכה
- גזירת שמא יטה
- עמידה ברשות אחת ושתייה ברשות אחרת
- הוצאה מהט התוחובה בגדיו [אומן המוציא דרך אומנתו אם חייב]
- זב המוציא כיiso אם חייב

דף יב

- 'אצולי טינוף' אם נחשב להכשר ולהוצאה

יום ראשון י"ט אדר תש"פ

שבת דף ט

מה הבהיר בין הולך מרשות היחיד לרשות הרבנים דרך מקום פטור [שאיסורו מדרבנן], לבין המעביר חפץ ד' אמות ברשות הרבנים ובדרך' מגביה את ידו מעל עשרה טפחים שהוא מקום פטור [שאיסורו מהתוודה]

שנינו בברייתא לגבי 'מקום פטור' שאף שਮותר להוציא ממנו לרשות הרבנים, או להכניס ממנו לרשות היחיד, מכל מקום אסור להעביר מרשות הרבנים למקום פטור ואחר כך להמשיך ולהעביר את החפץ מהמקום פטור לרשות היחיד [כי זה נראה שמצוין מרשות הרבנים לרשות היחיד].

הגمرا הקשתה על כך מדברי רבא שאומר על העביר חפץ ד' אמות ברשות הרבנים, אף שהעבירו דרך עלייו [שבדרכ' הגביה את החפץ לעלה מ-י' טפחים שהוא 'מקום פטור'], הרי הוא חייב, ומדובר במקרה כשעביר מרשות הרבנים לרשות היחיד דרך 'מקום פטור' אינו חייב.

עונה הגمرا: **הتم [שם בדברי רבא] החפץ לא נח במקומות פטור, אלא רק העבירו מעל גבי מקום פטור, ונמצא שעשה עקירה והנחה ברשות הרבנים.**

הכא [כאן במשנתינו] החפץ נח במקומות פטור, ולכן פטור שהרי עקר מרשות הרבנים או מרשות היחיד] והנניח במקומות פטור, [שהניבו ביד של העומד על האסוקופה].

◆ ◆ ◆

המדובר להלן הוא על איסוקופה מבוי. [המボוי הוא 'רחוב' שצידו אחד פתוח, ומצד זה נכנסים אליו מרשות הרבנים - בתחילת הכניסה למבווי יש איסוקופה (מפתחן), בuin מדריגת גבואה מעט מהקרקע. בסוף המפתח יש שער, ומשם נכנסים למבווי].

מלבד הכניסה, שהיא כאמור הצד הפתוח של המבווי. יש למבווי שלוש מEXITות, מEXITה מצד ימין ומצד שמאל, ומEXITה בסוף המבווי].

דין איסוקופה לדעת 'אדרים': אם השער של המבווי פתוח היא רשות היחיד. אם השער סגור היא רשות הרבנים

אחרים אומרים: איסוקופה [המפתח שבכניסה] משמשת שתי רשות.

בזמן שהפתח [כאשר שער המבווי שנמצא בסוף המפתח] פתוח, הרי שטח המפתח, נידון, ככלפנים - כדיין פנים המבווי, שהוא רשות היחיד [כיוון שהմבווי מוקף בשלשה מEXITות, ומותר לטלטל במבווי כאשר יש הצד הריבועי (צד הכניסה) 'לחי' שהוא 'עמוד' [مبرזול, מעץ, או מכל חומר אחר] בגובה י' טפחים].

אם הפתח [כאשר שער המבווי שנמצא בסוף המפתח] נעל, הרי שטח המפתח, נידון, כלוחץ - כדיין חוץ למבווי שהוא רשות הרבנים.

שאלה: כיצד מותר לטלטל באיסקופה [כשהשער פתוח] כדי המבו, והרי הלחוי שמוועיל למבו, לא מועל לאיסקופה [שהלחוי מועל רק מסוף רוחכו]

שואלה הגמרא: [וכי כאשר שער המבו פתוח, דין המפתחן, דין המבו, ומותר לטלטל בו], ואך על גב דלית ליה לחוי [אך שאין לחוי נוסף בתחלת המפתחן].

והאמר רב חמא בר גורי אמר רב: תוכ' הפתח [שטח המפתחן], צריך לחוי אחר להתייר, כיון שהלחוי שהניחס לצורך המבו מונח בקנינה למבו על המפתחן [צמוד למחיצה הימנית או השמאלית של המבו] וטוף רוחכו של הלחוי הוא בסוף המפתחן [צמוד לפתח], ומותר לטלטל רק מהמקום שמשתאים רוחכו של הלחוי, ולכן כדי לטלטל במפתחן, צריך לחוי אחר שייהי מונח מחוץ למפתחן, וכייד מותר לטלטל במפתחן שאין לו לחוי נוסף.

[הצעת ביאור: מודרך במפתחן קטן שאין מקום חשוב בפני עצמו, ולכן הלחוי של המבו מועל גם מתחילה רוחכו]

וכי תימא דלית ביה ארבעה על ארבעה [שעובי המפתחן אין בו רוחב ד' ולכן איןו חשוב כמקום בפני עצמו, והלחוי מועל בו גם מקצתו החיצוני הסמוך לתחלת המפתחן]

[דוחית הביאור: הרי שניינו שהלחוי לא מועל מתחילה רוחכו גם בשטח קטן]

והאמר רב חמא בר גורי אמר רב: תוכ' הפתח, אף על פי שאין בו ארבעה על ארבעה, צריך לחוי אחר להתייר.

[ביאור א: מודרך מבוי שתיקנו ב'קורה' מעל המפתחן, וכשהשער סגור [וכטול בזה 'שם מבוי'], אין הקורה מועילה]

אמר רב יהודה אמר רב: הא באיסקופת מבוי עסקין כמבואר לעיל, אלא שהיתר הטלטל במבו זה איןו על ידי לחוי, אלא על ידי קורה. [שכדי לטלטל במבו, צריך או לחוי, כאמור. או קורה [שוכבת] מצד לצד, בפתח הכניסה למבו, שהנכנס למבו רואה קורה מעל ראשון].

חציו מוקורה וחציו אינו מוקורה [שטח המפתחן אין לו תקרה, מלבד 'הקורה' שהניחס מעל המפתחן (כדי להתריר את הטלטל במבו), 'הקורה' רוחבה טפח, ומפתחן יש בו בדרך כלל לפחות ד' טפחים, נמצא שרק חלק מהפתחן מוקורה].

וקירויו כלפי פנים [הקורה נמצאת מעל המפתחן, בחלק שקרוב יותר למבו (ולא בחלק שקרוב לרשות הרבים) נמצא שה'טפח' האחרון של המפתחן (הקרוב למבו) מוקורה].

ולכן כאשר **פתח פתוח** [שער הכניסה מסוף המפתחן למבו, פתוח], דין המפתחן **כלפניהם**, דין המבו, ומותר לטלטל במפתחן בשטח מתחת הקורה, [שמותר לטלטל תחת הקורה, או מפני שהצד החיצוני של הקורה מהו 'היכר' לבני רשות הרבים, שהmando 'mobedl' מהם, או מפני שהצד החיצוני של הקורה 'יורד וסוטם', ונהייה כען מחייב רבייעית בפתח המבו].

אבל אם **הפתח נעל** [שער הכניסה מסוף המפתחן לmando, סגור], הרי דין המפתחן **כלחוז**,

מן פנוי שכאשר השער סגור, 'נסתם המבוּי' [יש למבוּי ד' מחייבת, והוא סגור כמקום בפני עצמו, ולא שייך בו היותר 'קורה'], וההיתר של קורה שרווחה טפח לא נאמר אלא במבוּי, וכיוון שאין כאן 'մבוּי' אין כאן 'תורת קורה'.

ואף לצד המפתח אין ה'קורה' מועילה, אפילו לשטח המפתח מתחת הקורה [ואף שיש להלכה למשה מסיני שזכה ה'קורה' יורד וסוטם' ומהוות למחיצה, מכל מקום כיוון שהשתוח של המפתח 'נפרד' מהuboּי, וחיל' המפתח המקורה אינו שטח של ארבעה על ארבעה, לא נאמר הדין שהקורה 'ירדת וסוטמת' כאשר ה'מחיצה' שתרד תועל לשטח שאין בחלוּ ד' על ד' טפחים].

כיאור ב': מדורב באיסקופה של בית, שיש מעיליה שתי קורות שביניהם יש רוח פחות מג' טפחים, וביחד הם ד' טפחים. בין הקורות יש דלת, וככאשר הדלת סגורה אין הקורות מצטרפים לקורה אחת רבashi אמר: לעולם באיסקופה בית עסקיןן [מדורב במפתח שבתחלת כניסה לבית, ולቤת הרוי יש תקרה, נמצא שלכל שטח המפתח יש תקרה, אך התקירה בינוי באופן שיש רוח בין קורה לקורה], וכגון שKirah את המפתח בשתי קורות בין זו ארבעה טפחים, ואין בין זו ארבעה טפחים, ואין בין זו לו [בין קורה לקורה] שלשה טפחים.

ודלת באמצע [דלת הבית נמצאת על המפתח בין קורה לקורה].

פתח פתוח [אם דלת הבית פתוחה], דין המפתח **כלפניהם** [כפניהם הבית, ומותר לטלטל בו], שכן ש אין בין הקורות [שעל המפתח] רוח ג' טפחים, מדין 'לבוד' הם קורה אחת גדולה של ארבעה טפחים, ובקרה של ד' טפחים הצד החיצוני של הקורה 'ירד' ו'סוטם', ונמצא שיש למפתח מחיצה רבעית, ומותר לטלטל בו כמו בבית שיש לו ד' מחייבת.

פתח נעל [אם דלת הבית סגורה], דין המפתח **בלחוֹז** [כמהוז לבית, שהדלת מפסקה בין שתי הקורות, וכיון שאינם נראות יחד, אין אומרים בהם 'לבוד', ואין הקורות כקורה אחת של ד' טפחים, ובקרה שאין בה רוחב ד' טפחים, לא נאמר הכלל הצד החיצוני של הקורה 'ירד' ו'סוטם'].

[אך אם יש קורה אחת שהיא ארבעה טפחים, הרי היא מועילה, והקוצה של הקורה יורד וסוטם אף אם יש דלת באמצע, שנעילת דלת לא מבטלת מחיצה. ורק במקרה זה שמדובר בשתי קורות נפרדות, הדלת מפסקה ביניהם שלא יראו אחד, וכשאינם אחד לא נאמר בהם דין לבוד].

איסקופה שהוא רשות היחיד, אין מטללין ממנו לרשות היחיד

שנינו בבריתא, בדעת 'אחרים': ואם היה איסקופה גבוהה עשרה ורחבה ארבעה, הרי זו רשות עצמה ואין מטללין ממנה לבית, ומהבית אליהם אפילו שנייהם רשות היחיד.

ברייתא זו היא סיווג לדברי דברי מאיר האוסר לטלטל ברשות היחיד לרשות היחיד אחד כשהוא נושא ואחד נזוק

מסייע ליה לרבי יצחק בר אבדימי דאמר רב יצחק בר אבדימי אומר היה רבי מאיר [שהוא

נקרא 'אחרים': כל מקום שאתה מוצא שתי רשותות, והן רשות אחת [ששניהם רשות היחיד, אלא שזו נמוך וזה גבוהה],

כגון עמוד ברשות היחיד גובה עשרה ורוחב ארבעה [שהעמוד הוא גם רשות היחיד, שהרי כל מקום שגובהו י' ורוחבו ד' הוא רשות היחיד].

אסור לכתף עליו [החולק ברשות היחיד, כגון בחצרו, אסור להניח חפצים על העמוד (שדרך הנושאים מסוות להניחם על עמוד ולשוב ולטדרם על כתיפם), ואפילו שגם החצץ רשות היחיד, וגם העמוד רשות היחיד], ובדרך כלל מותר לטלטל מרשות היחיד אחת לרשות היחיד אחרת,

గזירה משום תל גובה עשרה ורוחב ארבעה בראשות הרבים, שהتل הוא רשות היחיד, ויש אישור תורה, להולך ברשות הרבים להניח על התל חפצים, וכן גרו שלא לטלטל מרשות היחיד לרשות היחיד כשהם כבזה גובה וזה נמוך.

משנה

דברים שאסור להתחיל בעשייתם סמוך למנחה

[נmodo ב] לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה [חצי שעה לפני תחילת זמן מנחה], עד שיתפלל, שמא יסחח וימשך עד שעיבור זמן תפילה.

לא יכנס אדם למרחץ. ולא לבורסקי [מקום שימושים בו עורות]. ולא לאכול. ולא לדין.

התחיל בעשיית דברים אלו לפני התפילה או לפני קריית שמע, אם צריך להפסיק

ואם התחילו [באותה מלאו לפני תפילתamina], אין מפסיקין אלא יגמר ואחר כך יתפלל, ובלבד שישאר לו זמן לגמור קודם שעיבור הזמן.

העסק בתורה, אם צריך להפסיק לק"ש ולתפילה

העסקים בתורה מפסיקין תורהן (לקróת קריית שמע) [לקריית שמע] שזמננה מדאוריתא. ואין מפסיקין לתפילה.

גמרא

בידור: אם המשנה אוסרת להתחל בעשיית דברים אלו לפני זמן מנחה גדולה, קשה מדוע לאסור

זאת כשיש עוד זמן רב עד למנחה

היא סמוך למנחה?

אילימה [אם תאמר שדברי המשנה אמורים על סמוך] למנחה גדולה [שהוא בשעה ששומחזה (חצי שעה אחרי חצות), אז היה תחילת זמן תמיד של בין בין הערביים],

הרי זה קשה: אמאי לא? האיכא שהות ביום טובא [הרוי יש עוד הרבה זמן ביום, עד סוף זמן תפילת המנחה]?

המשך הבירור: אם המשנה מדברת על מנהה קטנה, והוא מתיודה להמשיך לאכול אם התחיל. הרוי זה קושיא על דברי רבי יהושע בן לוי שאסור [אפילו להמשיך] לאכול סמוך למנהה קטנה אלא תברר שדברי המשנה אמרוים על סמוך למנהה קטנה [בשעה תשע וממחצ'ה, שהוא רגילין שלא לאחר את קרben התמיד יותר מזמן זה].

אם כן קשה, הרוי המשנה ממשיכה ואומרת: אם התחילו, אין מפסיקין.

ニימא תיהוי תיובתא דרבנן [נאמר ממשנתינו היא קושיא על דברי רבנן יהושע בן לוי, דאמר רבי יהושע בן לוי: כיוון שהגיע זמן תפלת המנחה, אסור לאדם שיטעום כלום קודם שיתפלל תפלה המנחה, ומשמע שגם אם התחילו, יפסיק מאכילתנו, ובמשנתינו הרוי מבואר שגם התחיל מותר לו להמשיך ולאכול].

כיוור א: המשנה מדברת על סמוך למנהה גדולה, ואוסרת להתחיל דברים מיוחדים שלוקחים הרבה זמן

מבארת הגמרא: לא. לעולם סמוך למנהה גדולה, ובתספורת בן אלעשה [חתנו של רבינו של רבי היה, ופזר מועות למדוד תספורת של כהן גדול, שהיא תספורת מיוחדת, שלוקחת זמן רב]. ולא למחרץ, לכולא מילתא דמרחץ, [לחוף ראשו, ולהשתטף בחמין ובצונן, ולהזיע]. ולא לבורסקי, לבורסקי גדולה [עיבוד עורות הרבה, ובתחילת תקונן]. ולא לאכול, בסעודה גדולה. ולא לדין, בתחלת דין.

כיוור ב: המשנה מדברת על סמוך למנהה גדולה, ואוסרת להתחיל אפילו בדברים רגילים, שאם יהיה תקללה הם יקחו הרבה זמן, או שימוש

רב אחא בר יעקב אמר: לעולם בתספורת דין, לכתילה אמאי לא ישבו גירה שמא ישבר הזוג של מספרים, והוא צריך לחזור אחר זוג אחר. ולא למחרץ, נמי, לא תימא לכולא מילתא דמרחץ אלא להזיע בעלמא. לכתילה אמאי לא? גירה שמא יתעלפה.

ולא לבורסקי. לעוני בעלמא, שאין זה תחלת עשייתה, ואפילו הכى לכתילה אמאי לא? דילמא חזי פסידא בזובייניה [שמא נתקלקלו בתוכה העורות] ומטריד [יצטער], והוא טרוד בצערו ולא יתפלל].

ולא לאכול. בסעודה קטנה, לכתילה אmai לא? דילמאathy לא משוכני. ולא לדין. בגמר הדין, לכתילה אmai לא? דילמא חזי טעמא וסתור דין, [יסטרו מה שפסקו, ויזورو בהן, וחזור להיות תחלת הדין].

מתי נקרא ש'התחל' בדברים אלו, ומותר לו להמשיך אם 'התחל'

[בתספורת]: מאימתि התחלת TASFORAT?

אמר רב אבין: משינוי מעופרת [סודר] של ספרין על ברכיו [שללא יפול השער על בגדיו].
 אמר רב אבון: משיערה [שיפשית] מעופרטו [סודרו] הימנו, שהוא הבגד הראשון בהפשטה
 הבגדים.

[בברוסקי]: מאימתि התחלת BORSKY?

משיקשור בין כתפיו.

[באכילה]: מאימתि התחלת ACILLA?

רב אמר: משיטול ידיו.

ורבי חנינה אמר: מSTITIR חgorah.

ולא פלגי, הא לנ והא להו [בני בבל היו חוגרין את עצמן בחזוק, וכshawclין צריכין
 להתרום, ובני ארץ ישראל לא היו נוהגין כן בהתרת חgorah קודם נתילת ידים].

התחל בדברים אלו סמוך למערב, למאן דאמר שערכית חובה, צדיך להפסיק

אמר אביי: הני חברין בבלאי, למאן דאמר תפלה ערבית רשות [מןשי שהיא נגד הקטר
 חלבים ואימורים, שכפרתם אינה מעכבות], כיון דשרא ליה המיניה, לא מטרחנן ליה,
 אלא יגמר ואחר כך יתפלל.

שאלה: זהרי מנהה היא חובה, ואם התחללו אין מפסיקין

שואלה הגمراה: ולמאן דאמר חובה, מטרחנן ליה?

והא תפלה מנהה דלכולי עלמא חובה היא, ותנן: אם התחללו אין מפסיקין. ואמר רב
 חנינה מSTITIR חgoron.

שבת דף י

יום שני כ' אדר תש"פ

הגמר שאלת מודיע לגביה ערבית אם התחילה בסעודה צריך להפסיק, ולגביה מנהה שנינו שם התחילה אין צורך להפסיק.

תשובה א: בערבית מצוי שכבות ולכון צורך להפסיק

עונה הגמורה: התם [שם, לפני מנהה], לא שכחא שכבות [לא מצוי שכבות, שאין דרך להשתכר מבעוד يوم, ולפיכך התיירו לו לגמור שעודתו, ואחר כך להתפלל]. אבל הכא [כאן, בתפילת מעריב], שכחא שכבות, [מצוי שכבות, שביליה עשו אדם להשתכר בסעודתו], ולכן אמרו שאף אם התחילה בסעודה, יפסיק. שמא ישתרך ויפסיד את התפילה.

תשובה ב: לערבית אין זמן קבוע ולכון צורך להפסיק

אי נמי, במנחה, כיון דקוביעא לה זימנא [כיוון שזמננו קבוע], מירתת, ולאathi למפשע [האדם מפחד ודואג שלא יפסיד את הזמן, ולא יבוא לפשוע ולאחר ולהפסיק את התפילה]. אבל ערבית, כיון דכולא ליליא [כיוון שכל הלילה הוא] זמן ערבית, לא מירתת, וαι למפשע [אין האדם מפחד, שאומר כל הזמן, עדין יש לי פנאי, ויבוא לפשוע ויפסיד את התפילה].

♦ ♦ ♦

שאלת: אם התייר חגורו, מודיע אין צורך להפסיק, והרי אין טירוחה בלהגור חגורה, ועוד שיתפלל כך מתקין לה רב שתת, [שאלת א':] טירוחתא למיסר המיניה [וכי הוא טירוחה לחגור חגורו], ועוד [שאלת ב':] ליקו הכי וליצלי שייעמוד כך ויתפלל ללא חגורה.

תשובה: תפילה צריכה 'הכוון'

עונה הגמורה: משום שנאמר הכוון לקראת אלהיך ישראל [התנהה לפניו, וכך צורך לחגור את עצמו לפני התפילה].

♦ ♦ ♦

אוף הכתנת ותפילת האמוראים

[רבא בר רב הונא]: רבא בר רב הונא רמי פוזמקי [היה נותן גרבים חשובים ברגלו] ומצליל [וכך היה מתפלל], אמר: הכוון לקראת וגואר.

[רבא, שדי גלימיה] בשליך אדרתו מעליו, שלא יראה כחשוב, וכבר ידיה [חוובק ידיו באצבעותיו,acadם המצטער מאיימת רבו] ומצליל, אמר: **כעבדא קמייה מריה.**

[רב הונא]: אמר רב אשין: חזינה ליה לרבות כהנא, כי איכא צURA בעלמא, שדי גלימיה [היה משליך את גלימתו], וכבר ידיה [והיה חובק ידיו באצבעותיו] ומצליל [וכך היה מתפלל], אמר: **כעבדא קמייה מריה** [כעבד לפני אדונו].

כי איכה שלמא [כאשר היה שלום בעולם], לביש, ומתכסי, ומתעטף [היה לובש ומתכסה בಗלימות], ומצלוי [וכך היה מתפלל], אמר: הכוון לקראת אלהיך ישראל.

[רב המנוח]: רבא חוויה לרבות המנוח דקה מאיריך בצלותיה [שמאריך בתפילה], אמר רבא על הנגתו של רב המנוח: מניהין חי עולם [תורה] וועסקים בחיה שעה [שהתפילה היא צורך חי שעה לרפואה לשalom ולמזונות].

והוא [רב המנוח שהאריך בתפילה] סבר, זמן תפלה לחוד, זמן תורה לחוד.

[רבי ירמיה]: רבי ירמיה הוא יתיב קמיה דרבי זира, והוא עסקי בשמעתא, נגה לצליוי והוה קא מסרב רב בי ירמיה, [איחר הזמן, והיה רבי ירמיה מהר לעמוד, כדי לכת להתפלל].
קרי עליה רבי זира, מסיר אונז משמווע תורה גם תפילתו תועבה.

מתי נקרא ש'התחל' ב'דין', ומהות לו להמשיך

מאימת התחלת דין? רבי ירמיה ורבי יונה חד אמר משיתעטו הדיניין [בטליתן, כשפותחין בדיין, מאימת שכיבת, ושלא יפנו ראשן לכאן ולכאן ותaea דעתן מישבת עליהם].
וחד אמר משיפתחו בעלי דין.

ולא פליגי, הא [מה שנאמר שההתחלת היא משיפתחו בעלי דין], מדובר בעסקיו ואתו בדיינה [שהדיניהם כבר עוסקים ובאים בדיין אחר, והם כבר עטופים בטליתם, וכשנגמר אותו דין בא לפניהם דין אחר סמוך למנחה, אצלם 'התחלת הדין' היא משיפתחו בעלי הדין בטענות].

הא [מה שנאמר שההתחלת היא, משיתעטו הדיניין] מדובר שלא עסקי אותו בדיינה.

אמוראים שקרו כל שעה, מי שיש לו דין, יכנס

רבAMI ורבASI, הו יתבי וגרסי בינוי עמודי [היו יושבים ולומדים בבית המדרש - בין העמודים שהקומה השניה נשענת עליהם], וכל שעטה ושעתא הו טפח אעיברא דרשוא ואמרי [וכל שעה היו דופקים על בריח הדלת, והוא אומרם]: איז איכא דעתה ליה דיןיא ליעול וליתוי [אם יש אדם שיש לו דין, שיכנס ויבוא, כדי שנדרון בדיינו].

אמוראים שישבו כל היום בדיין

רב חדיא ורבה בר הונא, הו יתבי בדיינה قولוי יומא [היו יושבים ודנים כל היום], הויה קא חלייש לבייהו [לבם היה חלש, לאחר שהוא בתענית ולא סעדו כל היום],

[אין צורך לשבת כל היום בדיין]

תנא لهו רב חייא בר רב מדפת דרצה שממנה לימדו שאין צריכים לשבת ולדון כל היום אלא מភצת היום, שהרי נאמר: 'ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב',

ויש להזכיר בביור הפסוק: וכי תעלת על דעתך שימושה יושב ודן כל היום כלו, אם כן תורתו מתי נعشית?

אלא לומר לך: כל דין שדן אמרת לאמינו אפליו שעיה אחת, מעלה עליו הכתוב כאילו העשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, ולכן כתוב 'מן הבקר עד הערב' שהשופט בדבר כמעשה בראשית, שהרי כתיב הכא 'ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב'. וכתיב ה там [במעשה בראשית] 'ויהי ערָב ויהי בקר יומם אחד'.

[עד אייז שעה ביום יוישבין בדיין]

עד מתי יושבין בדיין?

אמר רב ששת: עד זמן סעודה.

אמר רב חמאת: מי קרא?

דכתיב 'אי [או] לך ארץ, שלמלךך [שדיין שלך, (שהדיין קרוין מלך)] מתנהג כמו נער, ושrix [והשרים שלך, ככלומר הדינאים] בבקר יאכלו [במקום לדון דין בבוקר]. אשריך ארץ, שלמלך בן חורים, ושrix בעת יאכלו [שהדרינאים אוכלים בזמן, ולא בבוקר שהוא הזמן לדון], בגבורה ולא בשתי', שהם עוסקים בבוקר בגבורה של תורה [כשדרנים דיני תורה], ולא בשתייה של יין.

◆ ◆ ◆

זמן אכילה

תנו רבנן, שעה ראשונה, מאכל לודים [אומה שהם אוכלין אדם, והם רעבתנים].
שנייה, מאכל לסתים, גם הם רעבתנים, אלא שהם ערים כל הלילה, ולכן הם ישנים בשחרית שעה ראשונה, ואוכלים בשעה השנייה.
שלישית, מאכל ירושין [ירשי הון רב, שלא טרחו בו, ואיןם עוסקים במלוכה או בדאגת פרנסתם ולכן הם פנויים לאכול מוקדם].

רביעית, מאכל פועלים.

חמישית, מאכל כל אדם.

שואלת על כך הגמara: אני [האמנם, וכי כל אדם אוכלים בחמשית? והאמר רב פפא:]
רביית זמן סעודה לכל אדם.

אלא, רביעית מאכל כל אדם.

חמישית, מאכל פועלים.

ששית, מאכל תלמידי חכמים.

[אכילה לאחר השעה הששית, אינה מועילה]: מכאן ואילך, כזרק ابن לחמת [לשך של עור, שהابן ממלאת את השק, ואין בה נזק ואין תועלת, אך האוכל אחר השעה הששית, הוא מתמלא, אבל אין באכילה זו לא תועלת לגוף, ולא נזק].

אמר אבי: לא אמרן [שאכליה לאחר השעה הששית אינה מועילה], אלא דלא טעים מידי בצפרא [שלא טעם דבר מה בבוקר]. אבל טעם מידי בצפרא, לית לך בה.

♦ ♦ ♦

מותר להתפלל בבית המרחץ

אמר רב אדא בר אהבה: מתפלל אדם תפלותו בבית המרחץ.

שאלה: והרי בכרייתא מכואר שכבית המרחץ אסור להתפלל

מיתיבי, הנכנס לבית המרחץ, יש ג' חילוקי דיןין, היכן מותר לו להתפלל וכדו', או ללבת עס תפילים.

[בחדר החיצוני, הכל מותר]: **מקום שבני אדם עומדים לבושין** [חדר שאין עומדים בו ערומים כלל, אלא לאחר שמלבושים את החלוק יוצאים לחדר זה, ובחדר זה גומרים להתלבש ונחים 'שעה' מגיעת המרחץ]. **יש שם מקרא ותפלה** [מותר לקרוא שם ק"ש ולהתפלל]. **ואין צריך לומר שאלת שלום** [וכ"ש שמותר לשאול בשלום חברו, ולומר לו 'שלום' אף שהוא שמו של ה']. **ומנין תפילים**, **ואין צריך לומר שאינו חולץ** [מותר להניביהם שם תפילים על ראשון, וכ"ש שאם נכנס עם תפילים על ראשון, אינו צריך להוציא את התפילים בכניסתו לשם].

[בבית אמצעי, חלק מותר וחלק אסור]: **מקום שבני אדם עומדים ערומים ולבושים** [חדר אמצעי שמהמרחץ יוצא ערום לחדר זה]. **יש שם שאלת שלום**, **ואין שם מקרא ותפלה**. **ואינו חולץ תפילים**, **ואינו מניח לכתהלה** [אם היו בראשו תפילים אין צריך להוציאם, אבל אם היה אוחז בידו אסור להניחן שם בראשו, מפני שאמצעי אינו כמרחץ גמור הוא, ומקצת תורה מרחץ עליו].

[בית פנימי, הכל אסור]: **מקום שבני אדם עומדים ערומים** [שהוא החדר הפנימי, שבו מזיעים ומשתטפים], **אין שם שאלת שלום**, **ואין צריך לומר מקרא** [קריאת שם עז], **ותפלה**. **וחולץ תפילים** [מראשו], **ואין צריך לומר** [אם אוחז בידו בתיק שלו] **שאינו מניחן**.

תשובה א: רב אדא בר אהבה התיר להתפלל במרחץ שאין שם אדם

עונה הגמרא: כי **אמר רב אדא בר אהבה** **شمותר להתפלל במרחץ**, **היינו במרחץ שאין בו אדם**.

דוחית התשובה: נם במרחץ שאין בו אדם, אסור לדבר ד"ת

הגמרא דוחה את התשובה: והוא אמר רבבי יוסי בר חנינא: **מרחץ שאמרו שאסור להתפלל בו, היינו אף על פי שאין בו אדם**.

בית הבסא שאמרו שאסור להתפלל בו, **היינו אף על פי שאין בו צואה** [שפינווהו ממש].

תשובה ב: רב אדא בר אהבה התיר להתפלל במרחץ חדש

אלא כי **אמר רב אדא** **shmutor להתפלל במרחץ**, **היינו בחדי** [במרחץ חדש, שלא רחץ בו אדם מעולם, אלא שהזמיןוהו לכך].

[שאלה: והרי דבר זה הוא ספק:] שואלת הגمرا: והוא מביע**ה בעא ליה רבינה, הזמיןו לבית הכסא, מהו? יש זימון או אין זימון? ולא איפשיטה ליה.**

לאו, הוא הדין למרוחץ [וכי אין הספק גם על מרוחץ חדש, אם מותר להתפלל בו, וכי צ אומר רב אדא בדבר פשוט שבמרוחץ חדש מותר להתפלל].

[תשובה: הספק הוא רק בבית הכסא חדש:] עונה הגمرا: לא [אפשר לומר שהספק של רבינה אינו על בית מרוחץ חדש], **דילמא** [עמדו ב] **שאני בית הכסא דמאייס** [מןני שבית הכסא 'שם' מגונה עליו] [שכשמשתמשים בו הוא מאוס], ולכן בו הסתפקו שאף אם הוא רק 'הזמן' בבית הכסא, אסור להתפלל בו. אבל בבית המרוחץ שאין עליו שם גנאי אין איסור לומר בו תורה ותפילה כאשר הוא חדש].

איסור שאלת שלום בבית המרחוב

שנינו בברייתא אין שם [בחדר הפנימי] שאלת שלום.

מסיע יה לrab המנוח משמייה דעתו, ראמר: אסור לאדם שיטן שלום לחברו בבית המרחוב, [ש'שלום' הוא שמו של ה'] משום שנאמר 'ויקרא לו' [גדעון, להקדוש ברוך הוא] ה' שלום'.

בידור: אם כן יהיה אסור לומד אמונה

אלא מעתה הימנותא נמי אסור למימר [אם כן, יהיה אסור לומר 'אמונה'] **בבית הכסא**, **דכתיב 'האל הנאמן'**, הרי שה' נקרא 'נאמן'.

וכי תימא וכי נמי [אם תאמר, שאכן כך].

והאמר רבא בר מהשיא אמר רב חמא בר גורי אמר רב: שרי למימר הימנותא [מותר לומר 'אמונה'] **בבית הכסא**.

ביאור: השם נקרא 'שלום', ואינו נקרא 'אמונה'

דווחה הגمرا: התם [שם, לגבי 'אמונה'], שם גופיה לא איקרי וכי [ה'] עצמו לא נקרא 'אמונה', **דמתרגמין** [שהרי התרגום על הפסוק הוא] 'אליה מהימנה' [ואם 'אמונה' הוא שמו של ה', התרגום לא היה מתרגמו לנאמן', הרי ש'אמונה' אינו שמו של ה', אלא הוא הנוגתו של ה', שהוא נאמן].

הכא [כאן, לגבי 'שלום']. שם גופיה איקרי [השם עצמו נקרא 'שלום', **דכתיב 'ויקרא לו'** [גדעון קרא לקב"ה] ה' שלום'].

מאמיר ב' של רבא בר מהשיא, להודיע לחברו אם נתן לו מתנה

ואמר רבא בר מהשיא, אמר רב חמא בר גורי, אמר רב: **הנותן מתנה לחברו צריך להודיעו** [צريق לומר לו: 'מתנה פלונית אתן לך', שכך אם 'המקבל' מתביש לקבל, מדובר עמו

הנותן, באופן שלא יתבישי. כמו כן צריך להודיע למקבל, כדי שידע מי נתן לו מתנה, וכן יאהב אותו, ותרבה הריעות].

שנאמר 'לדעת כי אני ה' מקדשכם' [שה' אומר]: להודים אני בא, שאני רוצה לקדשם. [בריתא שמשמעותה הענין זה]: תניא נמי הבי, 'לדעת כי אני ה' מקדשכם', אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: מתנה טובה יש לי בבית גנווי, ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל, לך והודיעם.

מכאן אמר רבנן שמעון בן גמליאל: הנוטן פת לתינוק צריך להודיע לאמו.

[כיצד מודיע לאמא שננתן לבנה פת]: מי עבד ליה?

אמר אביי: שאיף ליה משחאה [ימרחה לילד שמן בין עיניו], ומלי ליה כוחלא [ויתן 'כחול' סביב עינו של הילד]. וכך תשאלנו אמו מי עשה לך כך? ויאמר לה התינוק פלוני עשה זאת, וגם נתן לי פת].

והאידנא דחישינן [ובזמן הזה שחוששים] לכשפים, [ואם יمرחה לילד שמן וכדומה], האם תחשודשמי שעשה זאת, עשה כישוף לבנה] מי מה עשה כדי שהאמא תדע שננתן לבנה מתנה?]

אמר רב פפא: שאיף ליה [ימרחה לילד על פניו] מאותו המין [שנותן לו לאכול].

שאלת: הרי שנינו שהנותן מתנה אין צריך להודיע

שואלה על כך הגמרא: איני [האמנם, וכי הנוטן מתנה צריך להודיע למקבל], והאמר רב חמרא (בר) [ברבי] חנינא: הנוטן מתנה לחבירו אין צריך להודיעו, שנאמר ומה 'אין ידע כי קרון עור פניו בדברו אותו'.

תשובה: בדבר שעשו להתגלות מי הנוטן, אין צריך להודיע

עונה הגמרא: לא קשיא, הא [מה שסביר שנותן מתנה, אין צריך להודיע], מדובר במילתא דעתיא לאגלווי [בדבר שעומד להתגלות, מי נתנו].

הא [מה שסביר שנותן מתנה, צריך להודיע] מדובר במילתא דלא דעתיא לאגלווי. [שאלת, אם כך למה היו צריכים להודיע על שבת]: שואלה הגמרא: והא שבת דעתיא לגלווי, ולמה היו צריכים להודיע על כך?

[תשובה, שכר שבת אינו מגולה]: עונה הגמרא: מתן שכבה של שבת לא עbid לגלווי [ולכן הודיע זאת ה' על ידי משה רבינו].

[מעשה ברב חסדא, על שמחתו ששמע שמועות של רב, וביהם שמועה זו שהנותן מתנה לחבירו צריך להודיע]

רב חסדא [שהיה כהן] היה נקייט בידיה תרתי מתנתא דתורה [היה אווז בידו שתי מתנות (זרוע לחיים וקיבה) של سور], וכך אמר: כל מאן דאיyi ואמר לי שמעתתא חדתא ממשmia דרב [כל מי שיבוא ויאמר לי שמועה חדשה (שמעעה שעדיין לא שמעתייה) בשם רב], הייבנא ליה ניהליה [אתן לו את המתנות].

אמר ליה רבא בר מהסיא: הכי אמר רב: הנותן מתנה לחברו צריך להודיעו, שנאמר 'לדעת כי אני ה' מקדשכם'.

יובה נינה [נתן לו רב חסדא את המנות, על שאמר לו שמוועה בשם רב].

אמר לו רבא בר מהסיא: **חביבין עלך שמעתתא דרב כולי האי?**
אמר ליה רב חסדא: אין.

אמר ליה רבא בר מהסיא: הינו דאמר רב, 'AMILTA ALBIVISHIHO IKIRIA' [מעיל, דמיו יקרים למי שרגיל ללבשו, ככלומר לפי שאתה תלמידו של רב, ורגיל במשמעותו, אתה מוחזר אחריהם].

אמר ליה רב חסדא: אמר רב הבי' בת ריריתא עדיפה לי מקמיה [שםועה זו, האחורה, שאמורת לי בשם רב, עדיפה לי מהשםועה הראשונה]. ואילו נקיינא אחריתיב יהיבנא לך [ואם הייתי אווח מותנה נוספת, הייתי נתן לך אותה].

מאמיד ג' של רבא בר מהסיא, לא לשנות ולתת לבן אחד יותר מאהרים

ואמר רבא בר מהסיא אמר רב חמיא בר גורייא אמר רב: לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים [لتת לבן אחד יותר מאהרים], שבשביל משקל שני סלעים מילת [צמר] שתנתן יעקב לישוף [בכתונת פסים], יותר מאשר בניו, נתקנו בו אחיו, ונתגלגל הדבר, וירדו אבותינו למצרים.

מאמיד ד' של רבא בר מהסיא, לנויד בעיד יותר חדשה

ואמר רבא בר מהסיא, אמר רב חמיא בר גורייא, אמר רב: לעולם יחויר אדם, וישב בעיר שישيتها קרובה [שנתיישבו בה מקרוב, ככלומר עיר חדשה], שמתוך שישيتها קרובה, עונותיה מועטין.

שנאמר, שלוט אמר למלאכים: 'הנה נא העיר הזאת קרובה לנוס שמה והיא מצער',
מאי' קרובה?

אלילמא, קרובה, דמייקרא [אם תאמר שהיא קרובה לנוס שם], זוטא [והיא עיר קטנה, שלא צריכים אתם להקפיד על קיומה], והוא קא חזו לה [והרי הם ראו את העיר, וידעו בלבד שהיא קרובה וקטנה, ולמה היה צריך לוט לומר להם זאת].

אלא, מתוך שישيتها קרובה [שהיא עיר יותר חדשה, שסdom קדמה לה השנה אחת],
עונותיה מוצערין [יש לה פחות עונות].

אמר רבבי אבין: מאי קרא שעיר זו הייתה בת נ"א השנה?
דכתיב 'אמלטה נא שמה', נ"א בגימטריא חמישין וחוד הווי.

ושל סdom הייתה בת חמישים ושתיים שנה, [שסdom התחלתה בדור הפלגה (שעד אז לא היה ישוב בעולם אלא בארץ שנער, שם בנו דור הפלגה את המגדל, ומשם נתפלגו ונפכו למקומות אחרים). וזה היה בסוף ימי פלאג, כאשר אברהם אבינו היה בן מ"ח שנה, וכשהרבה סdom היה אברהם בן צ"ט שנה]

ושלotta

שבת דף יא

יום שלישי כ"א אדר תש"פ

הגמר אמרה שככל שנותיה של סדום היו נ"ב שנים, והשנים שהייתה שלוה לסדום, הם עשרים ושש שנים, **דכתיב 'שתים עשרה שנה עבדו את כדראלעומר, ושלש עשרה שנה מרדו, ובארבע עשרה שנה' וגוז.**

הרי שמתוך נ"ב שנה, עבדו את כדראלעומר י"ב שנה, ואין זו שלוה. ושלש עשרה שנה מרדו - אין זה שלום, שהיו בהן מלחמות. ושנת עשרים ושש נהרג כדראלעומר, הרי שנשאר מתוך נ"ב שנה, עשרים ושש שנים שהיו בשלוה.

מאמור ה' של רבא בר מהסיא, עיר שננותיה גבוחים מבית הכנסת, לסוף היא חרבה

ואמר רבא בר מהסיא, אמר רב חמא בר גורייא, אמר רב: כל עיר שננותיה גבוחין מבית הכנסת, לסוף חרבה.

שנאמר 'לרומים את בית אלינו ולהעמיד את חרבותיו, ולתת לנו גדר ביהודה ובירושלם', שעיל ידי שמרומים את בית ה', שגיג בית הכנסת גבוהה, זוכים לתת 'גדר' ביהודה, שלא תחרב.

והני מילוי בบทים, אבל בקשושי ואברורי [בארמוניות ובמדרלים], לית לך בה [איןנו לנו בזה חשש, ואפשר להגביהם יותר מבית הכנסת].

אמר רבashi: **אנא עבדי למטא מהסיא דלא חרבה** [אני עשית העיר 'מהסיא' לא חרבה], שרבעashi היה ראש ישיבה במטא מהסיא, ומנעם מלהגביה בתיהם יותר מבית הכנסת.

مبرרת הגמורה: **וְהִיא חרבָה [והרי העיר זו חרבָה?]**

מבררת הגמורה: **מאותו עון לא חרבָה.**

מאמור ז' של רבא בר מהסיא, סדר העדיפות בלבושם אנשים שונים: ישמעאלי, אדומי, חבר, ת"ח, יתום ואלמנה

ואמר רבא בר מהסיא, אמר רב חמא בר גורייא, אמר רב: **תחת ישמעאל, ולא תחת נכרי** [עדיף לשמש ולהיות שמש ליישמעאל, ולא תחת אדומי, שהאדומים רשעים ביותר].

תחת נכרי, ולא תחת חבר [אומה מבני פרסים].

תחת חבר [אומה מבני פרסים], ולא תחת תלמיד חכם [שהרי אם יקניט את הת"ח, הת"ח יעניש אותו].

תחת תלמיד חכם, ולא תחת יתום ואלמנה [מןוי שדמעתן מצויה].

מאמור ז' של רבא בר מהסיא, איזה חולין או רעה קשים יותר

ואמר רבא בר מהסיא, אמר רב חמא בר גורייא, אמר רב: **כל חולין [מחלה ארוכה המתישה כחו של אדם, כגון חום וחולין הראש], ולא חולין מעימ.**

כל כאב [כאוב הולך וباء, כגון כאב שחן, או כאב מכח], ולא כאב לב.

כל מיחוש [חחש קל בעלמא לפי שעה], ולא מיחוש ראש.

כל רעה, ולא אשה רעה.

ማמר ח' של רבא בר מהסיא, עומק הלב שה נוטן למלכות

ואמר רבא בר מהסיא, אמר רב חמא בר גורייא, אמר רב: אם יהיה כל הימים, דיו.

ואגמים, קולמוסים.

ושמים, יריעות.

וכל בני אדם, לבליין.

אין מספיקים לכתוב חלהה של רשות [עומק לב המלכות, שהמלך צריך להיות לו ביום אחד לב לכמה מדינות, לענייני מס, מלחמות ומשפטים].

מאי קראה?

אמר רב מרשיא: 'שמות לרים וארץ לעומק ולב מלכים אין חקי'.

ማמר ט' של רבא בר מהסיא, תענית יפה' לבטל לחלים

ואמר רבא בר מהסיא, אמר רב חמא בר גורייא, אמר רב: יפה תענית לחלים, כאשר לנערות, כמו שהנערות (הפסולת של הפשתן, מה ש'מנערין' ממנה) נשרפת בקלות ע"י האש, כן הרע של החלום נתבטל מיד ע"י שהחולם מתענה].

אמר רב חדא: ובו ביום.

ואמר רב יוסף: אפילו בשבת.

רב יהושע בריה דרב אידי, איקלע לבי רב אש, עבדי ליה עיגלא תילთא [עשׂו לו, כלומר הכננו שלו עגל שהוא שלישי לבטן, שהוא משובח, שהבהמה בקטנותה אינה עדין בכהה, והולד הראeson והשנוי אינם בראים].

אמרו ליה לרב יהושע: לטעום מר מידי [שכבודו יטעם דבר מה].

אמר להו רב יהושע: בתענית יתיבנה [אני יושב בתענית].

אמרו ליה: ולא סבר ליה מר להא דרב יהודה, דאמר רב יהודה: לוה אדם תעניתו, ופורע.

אמר להו: תענית חלום הוא. ואמר רבא בר מהסיא, אמר רב חמא בר גורייא, אמר רב: יפה תענית לחלים, כאשר לנערות. ואמר רב חדא ובו ביום. ואמר רב יוסף אפילו בשבת, [הרוי שתועלת התענית לחולם, היא רק באותו יום, ולא ביום אחר, ולכן אני יכול לדוחות את התענית ליום אחר].

שנינו במשנה: ואם התחילה אין מפסיקין. מפסיקין לкриיאת שמע, ואין מפסיקין לתפילה.

כידור: מדוע המשנה חוזרת ואומרת 'אין מפסיקין לתפילה'

שואלת הגמרא: הא תנא ליה רישא [הרוי לגבי תפילה כבר שנינו שם התחילו] אין מפסיקין, ולמה המשנה צריכה לחזור ולומר 'אין מפסיקין לתפילה'.

כיאור: בסיפה מדובר על העוסק בתורה, שאין מפסיק לתפילה

ובארת הגמרא: סיפה אתנן לדברי תורה, שהuosק בתורה, כיוון שהתחיל, אינו מפסיק לתפילה.

[ראיה לכך מברייתא]: דתניא, חברים שהיו עוסקים בתורה, מפסיקין תורהן לקריאת שמע, מפני שזמננה מהתורה דכתיב 'בשבך ובគומך', ואין מפסיקין לתפלה.

רק מי שתודתו אומנתו, אין מפסיק מתודתו לתפילה

אמר רבי יוחנן: לא שננו, אלא בגין רבינו שמעון בן יוחאי וחביריו, שתורתן אומנתונן, אבל בגין אנו, מפסיקין מהתורה כדי להתפלל, [הואיל ומפסיקין אנו מתורתנו לאומנתוננו, כל שכן שאנו צריכים להפסיק] לקריאת שמע ולתפלה.

שאלת: בכיריתא מבואר על העוסק בתורה שף לקריאת שמע אין מפסיק

שואלת הגמרא: והתניא, בשם שאין מפסיקין לתפלה, אך אין מפסיקין לקריאת שמע.

תשובה: הכריתא מדברת על העוסקים בעיבור השנה, שהם אין מפסיקים אף לקריאת שמע

כי תניניה, בעיבור שנה [שהיו עולים שבעה מהחכמים לעלייה, והוא נושאין ונונטנין אם השנה ראויה וצריכה להתעבר, ובזה שנינו שף לק"ש אין מפסיקים],

[ראיה לביאור זה]: די אמר רב אדא בר אהבה, וכן תננו סבי דהגרונית, אמר רב כי אלעזר בר צדוק: כשהיינו עוסקין בעיבור השנה ביבנה, לא היינו מפסיקין, לא לקריאת שמע, ולא לתפלה.

משנה**איסוד יציאה עם חפצים סמור לחשיכה**

לא יצא החיטט במחתו סמור לחשכה, שהוא ישכח ויצא עם המחת משתחשך, ויעבור על איסור תורה של הווצה או טלטול ברשות הרבים.

ולא הלבלר בקולמוסו.

לא יפללה את כליו

ולא יפללה את כליו [לא יוציא כנים מבגדיו בשבת].

קריאת לאור הנר בשבת

ולא יקרא לאור הנר [בספר, שהוא יטה הנר להביא השמן לפי הפטילה שתדלק יפה, ונמצא מעיר בשבת].

באמת אמרו החזון [חzon הכנסת המקרה את הפרשה לשבעה העולים לTORAH, ופעמים שאיןו יודע היכן צריכין ל��ורת למחר], רואה היכן תינוקות של בית רבנן בשבט זה, והן קורין בפרשא לאור הנר בבית הכנסת, וכך הוא יודע איזו פרשה היא, אבל הוא לא יקרה.

אכילת זב עם זבה

יצאנו בו עוד תקנה שעשו להתרחק מעיבירה: לא יכול הזב עם הזבה [וכל שכן טהור עם זבה], מפני הרגל עבירה, שמתוך שמתיחדין, יבא לבועל זבה, שהיא בכרת.

גמר

אסור לעמוד ברשות הרבים ולשתות ברשות היחיד, וכן להופך

תנן התם, לא יעמוד אדם ברשות היחיד, ויושיט פיו וראשו לרשות הרבים לאחוז כל, וישתה ברשות הרבים. גזירה שמא יוציא את הכלילו, ונמצא מתחייב חטא. וכן לא יעמוד ברשות הרבים, ויושיט פיו וראשו לרשות היחיד לאחוז כל, וישתה ברשות היחיד.

אבל אם הכניס ראשו ורונו למקום שהוא שותה, מותר.

[נundo ב] וכן בגת [כבר שבו דורכים על הענבים, ומשם הין נשפק ל'בור' שבו הוא נאסר (יבואר להלן בגמרא)].

ספק: האס מותר לעמוד בכרמלית ולשתות ברשות היחיד או ברשות הרבים [וכן להיפך]

איבעיא להו, ברמלית Mai [האם מותר לעמוד ברשות היחיד או ברשות הרבים ולהושיט ראשו לתוך כרמלית ולשתות שם].

[דעת אבי:] אמר אבי: היא היא [כשם שאסרו במשנתנו להוציא את ראשו לרשות אחרית שהוצאה אליה היא מהתורה, כך גם אסור בכרמלית, ואף שאיסור הוצאה לכרמלית הוא מדרבנן].

[דעת רבא:] רבא אמר: היא גופה [הוצאה או הכנסה לכרמלית היא] גזירה, וכן ניקום ונגזר גזירה לגזירה [גזירה שלא יוצא ראשו לרשות אחרת וישתה, שמא יעבור על גזירה אחרת שלא הוצאה לכרמלית שמא יוציא לרשות הרבים].

[מקודו של אבי]

אמר אבי: מנא אמינא לה שגזרו בזה גם בכרמלית?

דקתי [ששנינו במשנה שהובאה לעיל], וכן בגת.

מאי גת [איזו רשות היא הגת?]

אי רשות היחיד [כגון שהגת (בור הין) גבולה עשרה], אם כן למה המשנה צריכה

להזור ולומר 'וכן בגת', שלא יעמוד ברשות הרבים וישתה בगת], והרי **תנינא** [כבר שניינו בתחילת משנה שלא יעמוד ברשות הרבים וישתה ברשות היחיד?]
אי רשות הרבים [אם מדובר ב'גת' שהיא רשות הרבים, כגן שהיא 'גת' נמכה שאינה גבוה שלשה], והרי כבר **תנינא** [שניינו בתחילת המשנה שלא יעמוד ברשות היחיד וישתה ברשות הרבים?]
אלא לאו מדובר ב'גת' שהיא **כרמלית**, ועליה המשנה אומרת 'וכן בגת' שלא יעמוד ברשות אחת וישתה בכרמלית, או שלא יעמוד בכרמלית וישתה ברשות אחרת.

[כיצד דכא דוחה את מקורו של אבי]

רba אמר: מה שנאמר וכן ב'גת' הוא לעניין מעשר. [שמותר לאדם לשנות מין לא מעשר שנמצא ב'גת', כל זמן שהיין לא נשפך מה'גת' שם דורכים את הענבים, לבור שם הין נאסר, מפני שתיה זו היא 'שתיית ערαι', שפטורה ממעשרות, כי 'גת' עדין לא נגמרה מלאכת הין]. אבל אם הוציא את הין מהגת, שוב אינו יכול לשנות מהין ללא מעשרות, היה זה הנחشب ל'קבע', כי אין בדעת השותה להחזיר את מה שישאר לו ל'גת'.

וכן אמר רב ששთ: וכן ב'גת', לעניין מעשר.

dtan, שותין על הגת [לא מעשרות], בין על החמין [شمוג און החין בחמין] בין על הצונן [شمוגו בצונן]. ופטור, דברי רבי מאיר, [אבל מוחוץ לגת הווי קבוע ואstor].

רבי אלעזר ברבי צדוק מהHIGH, [שגוזר שמא יוציא מהין חוץ לגת].

וחכמים אומרים: על החמין חייב שהוא קבוע, לפי שאינו יכול להחזיר את מה שנשאר לו, כי אין חם יקלקל את הין שבגת. על הצונן פטור, מפני שהוא מחזיר את המותר, שהרי אם מזג בצונן יכול להחזיר המותר.

[הצעת דראייה: ממשנתינו מוכח שנזרדים באיסורי שבת גזירה לגזירה [וכדעת אבי שנזרדים גם ככרמלית]]

תנן, לא יצא החיתט במחתו סמוך לחסיכה, שמא ישכח ויצא.

mai לאו, וכי אין מדובר דתחויבה לו בגדיו [שהמחט תחויבה בגדיו, ואין דרך הוצאה בכך, ואפילו הוציאה לרשות הרבים משחשכה, הוא רק איסור דרבנן, ואעפ"כ רבנן גזרו שאף סמוך לחסיכה לא יצא כך, שמא יצא כך משחשיכה, ואז יעבור על איסור דרבנן, והרי שנזרדים גזירה לגזירה באיסורי שבת, ואם כן יש לאסור גם לעמוד ברשות ביחיד או רשות הרבים ולשתות בכרמלית?]

[דוחת הדראייה: ממשנתינו אין זה גזירה לגזירה, כי מדובר שאוחז את המחת בידו]

דוחה הגמרא: לא מדובר, שהמחט תחויבה בגדיו, אלא מדובר דנקיטת ליה בידיה [שהוא אוחז את המחת בידים, שהוצאה כזו היא איסור תורה, ועל אופן זה גזרו שלא יצא כך בערב שבת, שמא יצא כך משחשיכה ויעבור על איסור תורה].

דעה ב' מカリיתא שנוזרים באיסורי שכת גזירה לגזירה

תא שמע, לא יצא החיט במחתו התחובה לו בגדו.

מאי לאו וכי אין ברייתא זו מדברת על הוצאה בערב שבת, הרי שנוזרים גזירה דרבנן שלא יצא כך בערב שבת, שהוא יצא כך בשבת עצמה, ויעבור על גזירה דרבנן שנוצרו שלא ליצאת במחתו התחובה בגדו שמא יצא עם מחט בידו.

דוחית הדעה

דוחה הגمرا: ברייתא זו לא מדברת על ערב שבת, אלא כי תנאי היהא בשבת עצמה, שהיא גזירה אחת שנוצרו לא ליצאת בשבת במחתו התחובה בגדו, שמא יצא עם מחט בידיו ויעבור על איסור תורה אבל בערב שבת לא גزو על יציאה עם מחט התחובה בגדו, שאין גזירים גזירה לגזירה.

שאלת: הרי בカリיתא מפורש שאסרו ליצת בערב שבת עם מחט התחובה בגדו, אף שהוא איסור דרבנן

שואלת הגمرا: והתניא, לא יצא החיט במחתו התחובה בגדו בערב שבת עם חשיכה?

תשובות: זו דעת רבי יהודה, שיצאה במחתו התחובה בגדו היא איסור תורה

עונה הגمرا: הא מני [ברייתא זו האוסרת ליצת בערב שבת עם מחט התחובה בגדו, דעת] רבוי יהודה היא, דאמר: אומן המוציא דרך אומנתו [שהוא רגיל לצאת כן לפעמים בחול], חייב. וכן לדעת רבוי יהודה אסור ליצת כך בערב שבת, כיוון שם יצא כך בשבת יעבור על איסור תורה, ואין זה גזירה לגזירה, אלא גזירה אחת כדי שלא יעבור על איסור תורה.

[カリיתא בה מכואר מחלוקת התנאים בעניין זה:]

דתניא, לא יצא החיט במחתו התחובה לו בגדו.

ולא נגר בקיטם [שבו מושרط היכן לחתווך את העצים] **שבאנו** [שבני האומנות נותנים כלי מלאכתם עליהם לצאתם לשוק, כדי שייכירו מייזו אומנותם וישכרו אותם למלאכה], ולא סורך בגדי צמר במשיחה [חותט שימושתו בו לקשר את הקוץים שמסרק בהם את הבגדים] **שבאנו**.

ולא גradi [חיט] באירה [צמר גפן, שסתומים בו לסתום קנה שיש בו חוטים, שיצא ממנו רק חוט אחד לתפירה] **שבאנו**.

ולא צבע בדוגמה שכצוארו [שהצבע מניח בצדוארו מעט צמר צבוע אדום, ומעט צבע שחורה, וכך דומה, ומראה בהם דוגמא אחרים, שיאמרו לו לפי זה, איזה צבע הם רוצחים].

ולא שולחני בדין ר' שבאנו,

ואם יצא פטור אבל אסור, דברי רבי מאיר.

רבי יהודה אומר: אומן דרך אומנתו חייב. ושאר כל אדם פטור.

סתירה בדין יציאת זב בכיסו, אם הוא איסור דרבנן או איסור דאוריתא

תני חדא, לא יצא הזב בכיסו [שעושין לזר כמין בגד קטן שקשרו לפיה האמה לקבל בו את הזוב], ואם יצא פטור אבל אסור. ותנייא אידך, לא יצא. ואם יצא, חייב חטא.

הצעת תירוץ א: הוא מחלוקת רבי יהודה ורבי מאיר אם אומן חייב על הוצאה בדרך שעואר האנשים אינם מוציאים

אמר ר' יוסף: לא קשיא, הא [מה שנאמר שהוא פטור, זו דעת] רבי מאיר, שסובר שכיוון שאין דרך להוציא כך חפציהם, אין חייב על הוצאה הכלים. הא [מה שנאמר שהוא חייב, זו דעת] רבי יהודה שסובר שכיוון שכח הדרך בחול להוציא את בגד זה, חייב על כך.

הצעת תירוץ ב: אומן מוציא משום שכך היא דרך האומנים [או שוכן מוציא בדרך שהוחכים מוציאים] גם לרבי מאיר הרי הוא חייב

אמר ליה אביו: אם אומר דשמעת לייה לרבי מאיר שאין חייב על הוצאה, במידי דלאו היינו אורחיה [בדבר שאין הדרך כך, כגון הדברים המוציאים לעיל שאפילו אומן אין דרכו להוציאם אלא ביד (שrank בשעה שהוא רוצה להכריז על עצמו שהוא אומן, הוא מניח את הכליל באזנו וכדומה)].

אבל במידי דהינו אורחיה [בדבר שכח דרכו], מי שמעת לייה [וכי שמעתagem בזה הוא פטור], והרי הזב אינו מוציא את כיסו אלא כשהוא קשור בפי האמה, ואי אפשר לומר שרבי מאיר פטור בזה.

[ראיה לכך]: דייל לא תימא hei [שאם לא תאמר, שרבי מאיר מודה שעaddr שכך דרכו להוציא חייב עלייו]. אלא מעתה הדיות שחקק קב בבקעת [שחקק חור בגודל קב בחתיכת עץ] בשבת לרבי מאיר, hei נמי שלא חייב, וכי תאמר שלרבי מאיר אינו חייב, הוαι לאינו אומן, ואין דרך חקיקה בכך, וכי רבי מאיר מה חייב בשבת רק אומננים. אלא הוαι וכל הוא דרכו של הדיות לחוקק, הרי הוא חייב, שאצלו זה הדרך, וכן בזב כיון שדרכו להוציא באופן זה הוא חייב, שאצלו זה הדרך.

הצעת תירוץ ב: תלוי בין זב בעל ב' ראיות, לזר בעל ג' ראיות

אלא אמר רב המונוא: לא קשיא, כאן [מה שנאמר שהוא חייב, מדובר] בזב בעל שתי ראיות, שהוא ראה פעמיים זיבת, והוא צרייך את הכלים כדי לבדוק אם יראה זיבת פעם שלישית, ויש לו בזה נפקא מינה שהרי זב שראה ג' ראיות חייב בקרben, וכיון שהוא צרייך את הכלים לבדיקה, הרי זה דרך הוצאה בשבילו. כאן [מה שנאמר שהוא פטור, מדובר] בזב בעל שלוש ראיות, שבכל מקרה הוא חייב בקרben, ואין צרייך את הכלים לבדיקה זו.

مبرורת הגמרא: מי שנא זב בעל שתי ראיות, חייב, דמייעי לייה לבדיקה [כדי לדעת אם הוא רואה פעם שלישית וחיבב בקרben].

זב בעל שלש נמי, מיבעי ליה לספרה, שהרי הזרב צריך שבעה ימים נקיים שאין רואה בהם זיבעה, ואם כן הcoins נוצרך לו לבדוקה שהוא לא רואה זיבעה.
מבארת הגמרא: לא נוצרך אלא לבו ביום [באותו יום שכבר ראה זיבעה, אינו צריך את הcoins, לבדוקה, שהרי יום זה בודאי אינו נקי, ואני עולה לו לשבעה נקיים, ואם מוציאין את הcoins חייב עליו].

**שאלה: מדויע אינו חייב, והרי הcoins נוצרך לו שלא יתכלך
והא מיבעי ליה, כדי שלא יטנפו כליו?**

תשובה: לצורך ' שלא יתכלך' אינו שימוש חשוב, והזאה לצורך זה, אינה בכלל 'דרך הוצאה'
אמר רב כי ריא: האי תנא הוא דאמר כל אצולי טינוף לא קא חשיב [כל דבר שהוא לצורך הוצאה מטינוף, אינו חשוב, הילכך לאו דרך הוצאה היא לו,

[דאייה מדין הבהיר טומאה, שצורך כדי ' שלא יתכלך' אינו נחוץ:]

данנן, הכופה קעריה על הכותל [הלווחה כליל, ומניחו אותו הפוך על כותל שיורדים עליו גשםים], אם מניח שם את הכליל **שבביל** שתודח הקעריה, הרי זה 'בכי יותן' [הרוי משקדים אלו מכתירים לקבל טומאה, כיון שהוא החשוב את הגוף, והראיה בדעתו שהוא צריך את המשקדים, להדיח ולשטוף את הכליל].

ואף אם אחר כך כאשר המים נפלו על הפירות לאחר זמן זה שלא לרצונו, מכל מקום הפירות מוכשרין לקבל טומאה, שמשקה שריצה אותו בתחילה [אף שלא ריצה אותו על הפירות, אלא לכל שימוש אחר], אף שבא על הפירות ' שלא לרצון', הרוי הוא מכתיר.

אבל אם הניח את הכליל **שבביל**

יום רביעי כ"ב אדר תש"פ**שבת דף יב**

הגמרה תירצה שטلطול כיס הזרב כשאינו נדרש לבדיקה איינו נחسب להוצאה, ואף נדרש את הכיס כדי להינצל מכלולו, מ"מ צורך זה איינו נחسب לצורך.

ראיה לכך הביאה הגמורה מהנאמר שני שמות שמניח כל הפק על כותלCSI כשיורדים גשמיים, אם עשוה זאת כדי לשוטף את הכליל, הרי הוא רוצה את המים ומחשיב אותם, וממים אלו מכשירים לקבל טומאה.

אבל אם הוא מניח את הקערת הפוכה על הקיר, בשביל שלא ילקה הcotol [שהקירות לא יהרס מהגשמיים], איינו ב'כ' יותן] הרי מוכח מכאן, שהנחת הכליל איינו נחسب למעשה להגדיר שרוצה את המשקין, כיון שלא הניח את הכליל לצורך המים אלא רק כדי להציג את הקיר מנזק, והוא מעדיף שככל לא ירד גשם, ושימוש כזה איינו נחسب, וכן בזב, שימוש בכיס כדי להינצל מכלולו איינו נחسب].

[דוחית הראייה: בהקשר טומאה צריך שייהיו לו צורך במושקים, וכל שאינו רוצה את המשקין, אינם מכשירים. אבל כדי לחייב בשבת, צריך שייהיו לו צורך בחפות שמווציא, וזה הרי צריך את הכיס]

דווחה הגמורה: מי דמי, התם לא קא בעי להני משקין כלל [שם, בוגם שיורד עלcotol, איינו רוצה כלל את המשקין, ואף שמניח את הכליל ברצונו, אין מניחו אלא בגלשiani חפש במושקים, והוא מניחו הפק, שאינו חפש במים, ובהקשר טומאה צריך שייהיו לו צורך במושקים].

אבל הכא [כאן, כשמניח את הכיס לקבל את הזיבה], קא בעי להאי כיס לקובולי ביה זיבה [הוא רוצה את הכיס לקבל בו את הזיבה, וה'כיס' חשוב לו שהוא צריך אותו כדי לשומר על בגדיו שלא יתלכללו, ובשבת חייב כישיש לו צורך בחפות שמווציא].

ראיה מהסיפה שהצדך כדי לקבל את הזיבה, נחسب שימוש חשוב [ובזה נדחה תירוץ ב]

הא לא דמייא אלא לסיפה [ואם אתה רוצה לדמות עניין הוצאה כיס הזרב לדין הקשר ע"י שבעה משקין, הרי זה דומה לסיפה של המשנה שם שנאמר בה:] **עריבה שירד** [הניח כליל (לא הפק) כדי שירד דלך לתוכה ולא יתלכלך המקום, שהמינים הדולפיטים לא ישפכו על הארץ], **מים הניתzion למרחוק, והנטפין מלמעלה כשהיא מלאה, אין ב'כ' יותן**, שהרי הוא שם כליל כדי לכנס את המים בתוכו, ואיינו מחшиб את המשקין שנשפכים מחוז לכליל.

ושבתותכה [והמינים שבתווך הכליל] אף שאין לו צורך במים, שאין מכנסם בכליל אלא כדי שהמקום לא יתלכלך, מכך שלא הניח את הכליל הפק, והרי הוא מכנס את המים, הרי הוא מחшиб בזה את המשקין, והוא רוצה לקבלם, ולכן הרי זה **ב'כ' יותן**.

וכן כאן לגבי הוצאה בשבת, אף שהייה מעוניין שלא יהיה בכלל 'זב', ואין לו צורך ב'זיבה', מכל מקום כיון שכעת מניח 'כיס' ומתקבל בו את הזיבה, הרי 'ה'כיס' חשוב בעיניו לכנס את הזיבה, ויש לחיבבו על הוצאה זו.

תירוץ ג: הוא מחלוקת רבי יהודה ורבי שמעון

אלא אבי ורבא דאמר תירchio: לא קשיא, הא [מה שנאמר שהוא חייב על הוצאה הכליס] הוא לדעת רבי יהודה [דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה, שעשו מלאכה, ואיןנו צריך לעיקר תכליתה, (כגון שחופר גומא ואיןנו צריך את העפר), וכן כאן שעשו המלאכה, שמלטת את הכליס, ואיןנו צריך את הזיבה, חייב עלייה]. והא [מה שנאמר שהוא פטור על הוצאה הכליס] הוא לדעת רבי שמעון [דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה, פטור עליה].

♦ ♦ ♦

מותר לצאת בתפילין סמוך לחשיכה

תני דברי רבי ישמעאל: יוצא אדם בתפילין בערב שבת עם חשיכה, ואין חושים שהוא יצא בהם משתחשך.

מאי טעמא?

כיוון דאמר רבה בר רב הונא: חייב אדם למשמש בתפילין כל שעה ושעה,
כל וחומר מצין,

מה ציז', שאין בו אלא אזכור אחת, אמרה תורה 'והיה על מצחו תמיד' [והרי כבר נאמר שמקום הציז הוא על המצח, ולומדים מפסק זה], שלא יסיח דעתו ממנה [מהציז].
אם כן תפילין, שיש בהן אזכורות הרבה על אחת כמה וכמה, שלא יסיח דעתו ממנה.
הلكך מזכיר דבריו להו [לכן, כיוון שאסור להסיח דעת מהתפילין, הוא זוכר אותן ולא יצא בהם לרשות הרבים].

♦ ♦ ♦

חייב אדם למשמש בבגדי ערב שבת עם חשיכה

תנייא, חנניה אומר: חייב אדם למשמש בבגדי ערב שבת עם חשיכה [שלא יהיו דברים קרוכים בבגדיו, פן יוצאים].

אמר רב יוסף: הלכתא רבתיה לשבת [דבר גדול יש כאן, להפריש את האדם מאייסור שבת].

♦ ♦ ♦

שנינו במשנה לא יפללה את כליו כי, ולא יקרא לאור הנר.

ספק: האם הטעם שלא יפללה את כליו, הוא שמא יחרוג כינה [ואיסוד זה הוא בין ביום השבת ובין בליל שבת], או שהטעם הוא שמא יטה [ואיסוד זה שייך רק בליל שבת שאין אור].

[צד א' בספק]: **איבעיא להו:** לא יפללה את כליו [אפיקול] ביום, שמא יחרוג.

ורבי אליעזר היה, דתנייא, אמר רבי אליעזר: החרוג כינה בשבת, כאילו הורג גמל [שאין הבדל בין הריגת כינה לקרינה להריגת גמל גדול, שניהם אסורין].

ולא יקרא לאור הנר, שמא יטה. [ולפי זה מה שנאמר במשנה 'שמא יטה' הוא רק על קרייה לאור הנר] [צד ב' בספק:] או דילמא, תרווייחו [שני הדברים הם מחייבים] **שמא יטה**.

ראייה א, שתי הגוזרות הם מחייבים **שמא יטה**

תא שמע, אין פולין, ואין קורין לאור הנר הרי גם 'אין פולין' וגם 'או קורין' אסור רק לאור הנר' **שמא יטה**.

דוחית ראייה

דוחה הגזרה: **מי אלימה ממתניתין** [וכי זה יותר חזק מהמשנה שלנו], והלא גם במשנה נאמר 'לא יפללה את כליו ולא יקרא לאור הנר', ואנו משתמשים האם מה שנאמר לאור הנר' הוא רק על 'לא יקרא' או גם על 'לא יפללה'. וכן מהברייתא אין ראייה שגם בה יש להסתפק באותו ספק, אם מה שנאמר לאור הנר' הוא על 'לא יפללה', או על 'לא יקרא'.

ראייה ב, שתי הגוזרות הם מחייבים **שמא יטה**

תא שמע, אין פולין לאור הנר,
ואין קורין לאור הנר,

אלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקה בן גרון.
הרי שਮפורש בברייתא על שתי גוזרות אלו שהם לאור הנר, שמע מינה דתרוייחו **שמא יטה**. שמע מינה.

אמר רב יהודה אמר שמואל: אפילו להבחין לאור הנר בין בגדי לבגדיהם אשתו, אסור.

[האיסור הוא רק בין גדרי האנשים של בני מחוזא לבין גדרי הנשים:]

אמר רבא: לא אמרן שאסור לבדוק לאור הנר מה הוא בגדי ומה הוא בגדי אשתו, אלא **בני מחוזא** [בבגדים של בני העיר 'מחוזא' שהם אנשים מפוקחים ולא עושים מלאכה, ובגדיהם רחבים כשל אשה, ובלא עיון אין מבחינים בין הבגדים].

אבל בני חקליתה מידע יידי [אבל הבגדים של בני השודות (העסקים במלאת השדה) ידועים וניכרים ללא עיון] שבגדי האנשים העוסקים במלאה קצרים מאד, ואיןם כבגדי הנשים שהם רחבים.

[האיסור הוא רק להבחין בין גדרי הוקנות לבין גדרי האנשים של מחוזא]

ובבני מחוזא נמי לא אמרן, אלא דזקנות [שבגדיהם קצרים במקצת, ובגדי אנשי מחוזא שהם מעוגנים רחבים, ודומין זה לזה, וצריך עיון להבחין ביניהם].

אבל דילדות מידע יידי [אבל הבגדים של הצערות, ידועים וניכרים ללא עיון] שבגדיהם רחבים הרבה, ואין בגדי האנשים דומים אליהם.

דברים שאין עושים ברשות הרבנים מפני הכבוד [בדיקה בגין מוכנים, גריםמת הקאה]
 תננו רבנן, אין פולין ברשות הרבנים [בין בחול בין בשבת] מפני הכבוד, שאסור לעשות דבר מאוס בפני אנשים.
 כיווצה בו אמר (רב) [רבי] יהודה, ואמרי לה רבי נחמה: אין עושים אפיקטוזין [אסור לאדם לגורם לעצמו להקייא] ברשות הרבנים, מפני הכבוד.

♦ ♦ ♦

דעה א': איסור הריגת כינה בשבת הוא מדרבנן
 תננו רבנן, המפללה את כליו, מולל את הכינה, להתייש כואה שלא תחוור אליו, וזרקה, בלבד שלא ייהרוג, שלא ימלול בדוחק ויהרוג, מפני שהריגת כינה אסורה מדרבנן.

דעה ב': איסור הריגת כינה בשבת הוא מהתורה

אבא שאול אומר: נוטל וזרק, ובblast שלא ימלול, כיון שהריגת כינה אסורה מהתורה, لكن גוזרים שלא ימלול כלל, שמא ייהרוג את הכינה.

דעה ג': מותר להרוג כינה בשבת

אמר רב הונא: הילכה, מולל וזרק, זהו כבודו, ואפילו בחול [רב הונא לא מזהיר שייזהר לא להרוג (שמותר להרוג כינה בשבת כדעת בית הלל لكمן), אלא אומר שאפילו ביום חול, האופן המכובד לא להרוג את הכינה, אלא למוללה].
 הרבה, מקטע فهو [היה הורגין] בשבת, שਮותר להרוגם [כדעה ג']. ורב שתת, מקטע فهو [שדעתו כדעת רבה].

הנחתת רבא. והנחתת רב נחמן

רaba, שדי להו לקנא דמייא [היה זורק את הכינים לסלfel מים].
 אמר להו רב נחמן לבניתה [לבנותתו]: קטולין ואשמעין לי קלא דסנוותי [תהרגו את הכינים ותשמיעו לי את הקול של השונאים שלי (הכנים), איך שהם מתים].

מחלוקת בית שמאי ובית היל' אם מותר להרוג כינה בשבת

תניא ורבי שמעון בן אלעזר אומר: אין הורגין את המאוכלת בשבת, דברי בית שמאי, ובית היל' מתירין, [כיון שאין הכנים פרים ורבים אלא הם שורצים מבשר האדם, ולומדים מהמשכן שהאיסור להרוג הוא רק בדבר ספרה ורבה כמו שהוא במשכן שהרגו את האילים לצורך שימוש בעורוותיהם למשכן].

♦ ♦ ♦

מחלוקת בית שמאי ובית היל', אם מותר לעשות שירותים, לימוד תינוק, ניחום אכלים וכקור חולים בשבת

וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר, משום רבן שמעון בן גמליאל [מחלוקת בין בית

שמאי ובית הילל]: אין משדכין את התינוקות לארס [שכתוב 'ממצא חפץ', אסור לאדם להכין את חפציו בשבת]. ולא את התינוק למדרו ספר, ולמדרו אומנות, ואין מנהמין אבלים [משום שמצטרע עם המציגרים], ואין מבקרים חולין בשבת, דברי בית שמאי.

ובית הילל מתיירין.

מה אומר מי שמקיר חוליה בשבת

[דעה א']: תננו רבנן, הנכנס לבקר את החולה אומר צריך להרחיב דעתם בתנחותים, שלא יצטערו, ולכן אומר: 'שבת היא מלזעך, ורפואה קרובה לבא'.

[דעה ב']: ורב מאיר אומר יכול היה שתרחם אם תכבדו מה掣ער בה. [עמוד ב]

[דעה ג']: רבי יהודה אומר: המקום יرحم עלייך ועל חולין ישראל.

[דעה ד']: רבי יוסי אומר: הממקום יرحم עלייך בתוך חולין ישראל

[דעה ה']: שבנא איש ירושלים [אדם גדול היה בירושלים ושמו שבנא] בכניסתו אומר: 'שלום'. וביציאתו אומר: 'שבת היא מלזעך ורפואה קרובה לבא, ורחמי' [של הקדוש ברוך הוא] מרוביין. ושבתו בשלום' [נוחו בשבתכם לשולם].

[דעה הטוברת כרבי יוסי, שצורך לומר 'בתוך חולין ישראל']: כמו אין אזולא הא דאמר רבי חנינה מי שיש לו חוליה בתוך ביתו צריך שייערכנו בתוך חולין ישראל [שਮתו שכולן עם الآחרים הפלתו נשמעת בזכותן של רבים]. כמו, כרבי יוסי.

פיקוד חולים וניחום אבלים בשבת

ואמר רבי חנינה: בקושי התירו לנחם אבלים ולברך חולים בשבת, מפני ש掣ער בזה.

הנוסח שאמר רבי אלעזר כשהזכיר חוליה ביום חול

אמר רבה בר בר חנה, כי הוה אזלין בתורה דרבי אלעזר לשינוי בתפיחה [כאשר היינו הולכים אחורי רבי אלעזר לבקר חוליה], זימני [לפעמים] אמר לחולה בלשון הקודש: 'המקום יפקדק לשולם'.

וזימני [ולפעמים] אמר (ליה) לחולה בארמית 'רחמנא יזכירך לשלם' [ה' יזכור אותך לשולם].

[שאלת]: כיצד התפלל בלשון ארמי]

שואלת הגמרא: היכי עביד הци [כיצד הוא עשה כך?]

ואהאמר רב יהודה: לעולם אל ישאל אדם צרכיו בלשון ארמי.

ואהאמר רבי יוחנן: כל השואל צרכיו בלשון ארמי, אין מלאכי השרת נזקקין לו, שאין מלאכי השרת מכירין בלשון ארמי.

[תשובות: במקומות חוליה אפשר להתפלל בלשון ארמי, כיוון שהשכינה עמו]

עונה הגמרא: **שאני חוליה דשכינה עמו**, ואין המתפלל צריך שיזדקקו לו מלאכי השרת להכנס תפלתו לפנים מן הפגוד, ולכן הוא יכול להתפלל בארכמית.
[מקור שהשכינה אצל החולה]: דאמר רב ענן אמר רב: **מנין שכינה סועד** [סומכו בתשوط כוחו] **את החולה**, שנאמר 'ה' יسعدנו על ערש דוי'.
[ראיה לכך מברייתא]: תניא נמי הци: הנכנס לבקר את החולה, לא ישב לא על גבי מטה, ולא על גבי כסא, אלא מתחערף וושוב לפניו [מאימת שכינה],adam היושב באימה ואין פונה לצדדין], מפני שכינה למלعلا מרשותיו של חוליה, שנאמר 'ה' יسعدנו על ערש דוי'.
[הקב"ה זו את החולה]: ואמר רבא אמר רבין: **מנין שהקדוש ברוך הוא זו את החולה**, שנאמר 'ה' יسعدנו על ערש דוי'.

◆ ◆ ◆

שנינו במשנה: **ולא יקרא לאור הנר**.

בשנה גבוה

אמר רבה: אסור לקרוא לאור הנר אפילו אם הנר גבוה שתי קומות, ואפילו גבוה שתים מרדיות (מקל שימושים בו לזרז ולכונן את הבהמות), ואפילו עשרה בתים זו על גב זו, מפני שחכמים לא חילקו בגזרותיהם, ואסרו בכלל אופן לקרוא לאור הנר, גם כשהן ברקום גבוה ואין חשש להטיה.

במשנה משמע שניים יכולים לקרוא

מידיקת הגמרא, מלשון המשנה 'ולא יקרא' משמע: **חד הוא דלא ליקרי** [אחד הוא שלא יקרא לאור הנר], **הא תרי שפיר דמי** [אבל לשנים מותר לקרוא לאור הנר, שם אחד יבא להטות יצירנו חברו].

שאלת: בבריתא כתוב שאף שנים לא יקרא

וקשה על כך מברייתא: והנתnia: **לא יקרא לאור הנר לא אחד, ולא שנים**.

תשובות: שנים קוראים בעניין אחד, ולא בשני עניינים

אמר רבי אלעזר: **לא קשיא**, **כאן** [מה שמשמע במשנתינו שנים מותרים לקרוא לאור הנר] מדובר כשם קוראים בעניין אחד, וממילא אחד יזכיר לחברו שלא יטה. **כאן** [מה שסביר בארכית שאף שנים אסורים לקרוא לאור הנר], מדובר כשם קוראים **בשני עניינים** [בשתי פרשיות] שהוail וכל אחד מעין לעצמו, איןו שם לב למשעי חברו, והוא לא יבחן אם הוא יטה.

במדורה כשית הרבה אנשים

אמר רב הונא: **ובמדורה** [במדורת אש גדולה], **אפילו עשרה בני אדם, אסור** [שהוail

ויישבים רחוק זה מזה, אינם מזכירים זה לזו. ועוד, שזנות האודים בולטים מהמודורה וסמכים להם, ואין אחד שם לב שחבירו בא להבעיר ולהחותות].

אדם חשוב מותר לקרוא לאור הנר

אמר רבא: אם אדם חשוב הוא, מותר [לקראת לאור הנר, שאיןו רגיל להטות נר בחול מפני חשיבותו].

קושיא: שניו בבריתא על דבר ישמעאל בן אלישע שקרוא ובקש להטות, או שהיתה. הרי שאיפלו אדם חשוב שיק באיסור קרייה לאור הנר מיתיבי, לא יקרא לאור הנר, semua יטה.

אמר רבי ישמעאל בן אלישע: אני אקרה, ולא אתה.

פעם אחת קרא [רבי ישמעאל בן אלישע], ובקש להטות. אמר: כמה גדולים דברי חכמים שהיו אומרים, לא יקרא לאור הנר.

רבי נתן אומר: [רבי ישמעאל בן אלישע] קרא, והטה, וכתב על פנסיו: 'אני ישמעאל בן אלישע, קריתי, והטייתי נר בשבת, לכשיבנה בית המקדש אביא חטא את שמנה'.

תשובה: אדם חשוב אינו רגיל להטות ולא שייכת בו הגוזרת. ואין ללמד לעניין זה מרבי ישמעאל בן אלישע.

אמר רבי אבא: אני רבי ישמעאל בן אלישע, הוואיל ומשים עצמו על דברי תורה כהדיות והיה מטה את הנר לצורך לימודו.]

סתירה: בדין שימוש, אם מותר לבדוק כוסות וקערות לאור הנר

תני חדא: שימוש, בודק כוסות וקערות לאור הנר.

ותניא אידך: שימוש לא יבודק.

תשובה: מה שכתוב שמותר מדבר בשימוש שאינו קבוע, שאיןו חשש מרצו לבדוק היטב אם הכלים נקיים ואין בו חשש הטיה

עונה הגמרא: לא קשיא, כאן [מה שנאמר בבריתא, שהשימוש לא יבודק], מדבר בשימוש קבוע [שאימת רבו עליו, אם ימצא בכוסות או בקערות לכלוך וכדומה, ולכן הוא בודק היטב את הכלים, וחוששים semua יטה].

כאן [מה שנאמר בבריתא שהשימוש מותר לבדוק], מדבר בשימוש שאינו קבוע [שאיןנו חשש מהרב, כיון שאינו 'עובד' אצל קבוע, ולכן איןנו בודק היטב את הכלים, ואין חשש semua יטה].

תשובה ב: מה שתחוב שמותר מדורר בנר של נפט שאין בו חשש הטיה

ואי בעית אימא: הא והוא בשמש קבוע. ולא קשיא, הא [מה שתכתוב שמותר להטוטה, מדובר] בדמshaא [בנर של שמן]. והא [מה שתכתוב שאסור להטוטה, מדובר] בדנפטא [בנर של נפט], שהוא מסריך, ומותר לבדוק לאורו, דלא ATI להטוטה.

ספק לפ' תשובה ב': מה דין שימוש שאינו קבוע בנר שמן

איבעיא להו, שימוש שאינו קבוע בדמshaא מהו [כיוון שאיןו קבוע אינו מטה אפיקו בחול, והלכך בשבת מותר לבדוק כלים לאור נר שמן, או שמא בשמן הויאל ואינו מאושך דרכו להטוט בחול, ולכן אסור לבדוק בשבת לאורו].

[דעה א']: אמר רב: הילכה, מותר לשמש שאינו קבוע לבדוק כלים לאור נר שמן, ואין מוריין כן, שלא יזלו בדין קרייה לאור הנר.

[דעה ב']: ורבו ירמיה בר אבא אמר: הילכה, ומוריין כן.

[מעשה בעניין זה]: רבי ירמיה בר אבא, איקלע לבי רב אשי, קם שמעיה [קם שמשו של רבי ירמיה, שהוא 'שימוש שאינו קבוע' בבית רב אשי] קא בדיק לנהורא דשרגא [ובדק את הכלים לאור הנר].

אמרה ליה דביתהו [אשתו של רב אשי אמרה לרבי אשי] ומר לא עבד הци [והרי אתה איןך עושה כן, שאיןך מתיר לשמש לבדוק לאור הנר].

אמר לה [רב אשי]: שבקיה [הנichi לו], כרבייה סבירא ליה [הוא סובר הרבה רבי ירמיה, שאמר 'hilcha ומוריין כן', להתיר לשמש שאינו קבוע לבדוק לאור נר שמן].

♦ ♦ ♦

שנינו במשנה: **באמת אמרו, החזןכו רואה היכן תינוקות קוראין, אבל הוא לא יקרה.**

שאלה: בתחילת נאמר החזן רואה [ומשמעו רואה וקוראה]. אחר כך כתוב שהחזן לא יקרה

שואלת הגمرا: בסיום המשנה מבואר שהחזן עצמו אסור לקרוא לאור הנר, וקשה על כך: והאמרת רישא [והרי בתחילת המשנה נאמר 'חזן רואה']. מי לאו, [וכי אין הפירוש שהחזן רואה] לקרות, ואם כך הוא סתייה בין הרישא לסייעא.

תשובה: החזן אסור לקרוא לאור הנר, ומותר לו רק לראות את ראש הפרשה

עונה הגمرا לא [מה שנאמר במשנה 'חזן רואה' אין הכוונה שהוא קורא לאור הנר, שאף לחזן אסור לקרוא לאור הנר, אלא נאמר היתר לחזן רק לסדר הראשי פרשיותו [להסתכל בספר את ראש הפרשה, וחזור על כולה בעל פה] וכך על ידי שחזר על הפרשה בעל פה, למחמת כסקרים בתורה, הוא מסייע בלחש לקוראים בתורה בנקודות ובטעמים].

וכן אמר רב בר שמואל: אבל מסדר הוא הראשי פרשיותו.

שאלה

וכולה פרשה לא

שבת דף יג

יום חמישי כ"ג אדר תש"פ

במשנה משמע שהחן רואה לאור הנר רק ראשי פרשיות ולא את כל הפרשה, ועל כך מקשה הגמרא: מתיibi, רבנן שמעון בן גמליאל אומר: התינוקות של בית רבנן היו מסדרין פרשיות, וכורין לאור הנר, ומשמע שדין החן כדין התינוקות ומותר לו גם לסדר את כל הפרשה ולא רק ראשי פרשיות.

תשובה א': גם בבריתא השניה צריך לומר שמותר לקרוא רק 'ראשי פרשיות'

עונה הגמרא: אי בעיתaim: ראשי פרשיותיו, גם בבריתא זו לא מתירה אלא לקרוא 'ראשי הפרשות' ולא את כל הפרשה.

תשובה ב': התינוקות מותרים לקרוא את כל הפרשה, שהרי הם חוששים מרכם, והחן מותר רק בראשי הפרשיות

ואיבעיתaim: אין ללימוד מה מה שהותר לתינוקות לקרוא את כל הפרשה, שמותר גם לחן, מפני שאין תינוקות הואיל ואימת רבנן עליהן, התינוקות אין פושטן ידם לשום דבר, אפילו ביום חול אלא על פי רבם, וממילא לאathi לאצלו [هم לא יבואו להטוטה], ולכן להם התירו לקרוא את כל הפרשה. אבל לחן לא התירו אלא ראשי פרשיות.

◆ ◆ ◆

שנינו במשנה: **כיצא בו לא יأكل הזב עם הזבה מפני הרجل עבירה.**

תניא, רבבי שמעון בן אלעזר אומר: בוא וראה, עד היכן פרצה [גבלה] טהרה בישראל, שלא שניינו לא יأكل הטהור עם הטמאה [לפי שלא הוצרכו לכך, שכן אין אוכלים אפילו את החולין שלהם בטהרה, ולא היו אוכליין עם נשותיהם טמאות], אלא לא יأكل הזב עם הזבה, מפני הרجل עבירה.

[לא יأكل זב פרוש, עם זב עם הארץ]: **כיצא בו, לא יأكل זב פרוש, עם זב עם הארץ, שמא ירגילנו אצלו.**

בירור: מה החשש שהזב פרוש אצל ובעם הארץ

مبرרת הגמרא: וכי מרגילו אצלו מי הוו?

[הצעת ביאור]: מבארת הגמרא: אלאaim, שמא יאכלנו דברים טמאין.

[דוחית הביאור]: **אתו, זב פרוש, לאו דברים טמאין אכילה, והלא כל מגעו טמא.**

כיאור א': שמא הזב עם הארץ יאכילה דברים לא מתוקנים

אמר אביי: גזירה שמא יאכלנו דברים שאינן מתוקנים [שמאי יאכלנו 'DMAI', וחכמים עשו לאכול 'DMAI' [תבואה, פירות וירקות של עם הארץ, שספק' אם עם הארץ עישר].

ביאור ב': שמא ה'פרוש' יהיה רגיל אצל עם הארץ, וنم כי מי טהרטו יכול אצלם דברים טמאים
ורבא אמר: רוב עמי הארץ מעשרין הן [זואן לגוזר שלא לאכול אצלם, שמא עם הארץ
יאכלו 'דמאי'], אלא שמא יהא רגיל אצלו ויאכלו דברים טמאין כי מי טהרטו.

♦ ♦ ♦

ספק: נדה מהו שתישן עם בעליה היא בגדי והוא בגדי

איבעיא להו, נדה מהו שתישן עם בעליה במטה, היא בגדי והוא בגדי, [האם חושים להרגל עבירה, או שמא כיוון שיש היכר, שהיא בגדי והוא בגדי, הם זכרים שהיא נדה, ולא יבואו לעבירה].

ראיה א': מאיסוד לעולות עוף עם גבינה על השולחן, מוכח לאיסור

אמר רב יוסף: תא שמע, העוף עולה עם הגבינה על השולחן שאוכל עליו, שמותר להניח על אותו שולחןبشر עוף וגבינה, ואינו נאכל עמו, דברי בית שמאי, שמןני שאכילתبشر עוף בחלב איינו דורייתא, לא גוזרו שלא יעלו אתם על שולחן אחד שמא יבואו לאוכלים יחד.

בית הלל אומר: לא עולה ולא נאכל, ויש להוכיח מכאן, שכשմ שלגבוי עוף וחלב שלדעתה בית הלל, אכילתם אסורה מהתורה, גוזרים שלא לעולותם על שולחן אחד. כך גם לגבי נדה שאסורה לישון עם בעליה במטה שמא יבואו לעבירה.

[**הצעה לדוחית הראייה:** בnderה, הם שני אנשים ויזכרו זה זהה, ואין זה דומה לעוף עם גבינה
שמדורך באדם אחר]

דוחה הגמרא: אין להוכיח מאכילת עוף וגבינה, שהרי אני התם לגבי אדם אחד שמעלה על שולחנו עוף וגבינה דליך [שאין] דעתות, [אין] שני בני אדם שיזכרו זה זהה, אלא האוכל, הוא אדם אחד בלבד, ולכן אסור להעלותם על שולחן אחד. אבל לגבי נדה, שהם שניים שיזכרו זה זהה, לא גוזרו להעלות על מטה אחת.

הגמרה מוכיחה כתירוץ זה: הכל נמי מסתברא דהיכא דעתך דעתך שאני [ולא גוזרו בנדה, כיון שהם שניים], דקתיני סיפה, בגין שמעון בן גמליאל אומר: שני אכנסיים [אורחים המתאכנסים במקום אחד] אוכליין על שולחן אחד, זה אוכלبشر וזה אוכלגבינה, ואין חוששין [הרוי שגם עלبشر וחלב לא גוזרו להעלותם על שולחן אחד, כשהם שניים, ואחד מזכיר לשני].

[דוחית ההצעה: על שני בני אדם המכירים זה את זה גוזר]

הגמרה דוחה את הראייה מדברי רבנן שמעון בן גמליאל שבשנים מותר, ומוכיחה להיפך שבשנים אסור: ולאו אמר ערלה, אמר רב חנין ברAMI אמר שמואל: לא שני [ששני] אנשים מותרים לאכול על שולחן אחד זהبشر וזהגבינה, אלא שאין מכירין זה את זה, [שללא יבוא אחד לקחת ולאכול مثل חבריו], אבל מכירין זה את זה אסורם.

והני נמי [ашה ובבעלה] מכירין זה את זה נינהו, ושמעו מינה דאסור.

דוחית הראיה: בנדחה הם שניים, ויש גם שינוי ולכון מותך

דוחהו הגمراה: הכי השטא, התם [שם, לגבי אכילה בשולחן אחד], **דיעות איכא** [יש שתי דיעות, שתי אנשים שיזוכרו זה לזה], **שינוי ליכא** [אבל אין שינוי, שהרי אוכלים על שולחן אחד ללא שינוי מאופן הרגיל של אכילה], ולכון בשני אנשים המכירים זה את זה אסור, כיון שאין עושים שינוי.

הכא [אבל כאן, לגבי נדה], **איכא** [יש] **דיעות**, שהרי הם שניים הנדה ובעל, **ואיכא שינוי** [יש גם שינוי שהרי אין דרך לומר אלא בקירובبشر].

[נוסח אחד בראה א': מאיסור ב' אנשים המכירים זה את זה עלולות על שולחן אחד עוף ונבינה, מוכח לאיסור]

aic'a דאמרין: תא שמע, רבנן שמעון בן גמליאל אומר: שני אכשנאים אוכلين על שולחן אחד, זהבשר וזהגבינה.

ואתמר עלה, אמר רב חנין ברAMI אמר שמואל: לא שננו אלא שאין מכירין זה את זה, אבל מכירין זה את זה אסור.

והני נמי, מכירין זה את זה נינהו.

[דוחית הראיה]: כאן מותך כיון שיש דעתות ושינוי

התם **דיעות איכא, שינוי ליכא**. **הכא איכא דעתות ואיכא שינוי**.

ראיה ב': מאיסור אכילת זב עם זבה מוכח לאיסור

תא שמע, לא יאכל הזב עם הזבה, משום הרجل עבירה, הרי שאפירלו בשנים חוזשים להרجل עבירה, ומכאן יש להוכיח לאסור לנדה לומר עם בעל.

דוחית הראיה: כאן מותך כיון שיש דעתות ושינוי

דוחהה הגمراה: הכי נמי, **דעתות איכא, שינוי ליכא**.

ראיה ג': ברייתא מפורש לאיסור 'הוא בגדו והיא בבדה'

תא שמע, 'אל ההרים לא אכל, ועיניו לא נשא אל גלולי בית ישראל, ואת אשת רעהו לא טמא, ואל אשה נדה לא יקרב'.

מקיש אשה נדה לאשת רעהו, מה אשת רעהו - הוא בגדו והיא בבדה, **אסור** [שאסור יחד מהתורה]. אף אשתו נדה - הוא בגדו, והיא בבדה, **אסור**.

שמע מינה.

דעה חולקת: רק קורבה של גליוי עריות, אסורה

ופליגא דרבי פdet [רב יוסף שפט מדרשת הפסוק 'אל ההרים', לאסור באשת נדה, כשהוא בגדו והיא בגדה, חולק על רב פdet].
דאמר רבי פdet: לא אסורה תורה אלא קורבה של גליוי עריות בלבד, תשמיש ממש. ושר או קורבה, ואפילו קירובبشر, אסור מדרבנן. והיא בגדה שאין בזה קירובبشر אפילו מדרבנן אין אישן. שנאמר 'איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה'.

דעת עולא: רק קורבה של גליוי עריות נאסירה

עללא, כי הויatoi מבירב [כאשר היה בא מבית המדרש], והוא מנשך להו לאחחותיה אביה דידייהו [היה מנשך את אחיוותיו על בית חזיהם]. אמר ליה, אביה דידייהו [ויש אומרים, על בית ידיהם].

מאמר אחר של עולא: כל קורבה נאסירה

ופליגא דידייה אידייה [מאמר זה של חולק על מאמר אחר של עולא], דאמר עולא אפילו שום קורבה אסור, משומן לך אמר נזירא, שחור שחור, לכרא מא לא תקרב.

מעשה בתלמיד שמת על שלא נתרחק מנדח כדין

תני דברי אליהו, מעשה בתלמיד אחד שנשנה הרבה, וקרא הרבה, ושימש תלמידי חכמים הרבה [כלומר, למד גمرا, שהוא מסבירה את המשניות הסתוות וטעמיהם], ומת בחצי ימיו,

והיתה אשתו נוטלת תפילין, ומוחזרתם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, ואמרה להם: כתיב בתורה 'כי הוא חייך ואורך ימיך'. בעלי ששנה הרבה וקרא הרבה, [עמדו ב] ושימש תלמידי חכמים הרבה, מפני מה מת בחצי ימיו?
ולא היה אדם מחזירה דבר,

פעם אחת נטارت חתמי צלה, והיתה מסיצה כל אותן מאורע, ואמרה ליה: בתاي, בימי נdotך [שבועה ימים של ראייה ראשונה], מה הואazel?

אמרה לי: חס ושלום, אפילו באצבע קטנה לא נגע [ב].

שאלתי אותה: בימי לבוניך [כגון זבה שסופרת שבעה נקיים משפסקה לראות דם, וצריכה להיות לובשת בגדים לבנים כדי לדעת שהוא לא רואה דם ולא 'סותרת' את ספירתה] מהוazel?

ענתה לי: אכל עמי, ושתה עמי, וישן עמי בקירובبشر, ולא עלתה דעתו על דבר אחר [על תשמש].

אמרה ליה: ברוך המקום שהרגו, שלא נשא פנים לתורה,
שהרי אמרה תורה 'ואל אשה בננדת טומאתה לא תקרב' [ועוד שתבא במים לטבילה היא בננדתה].

כי אתה רב דימי אמר: מטה חדא הויא [המעשה היה בORITY רחבה, ולא היה זה בקרובبشر, ולכן הואحسب שכך הוא מותר].
במערבה אמר, אמר רב יצחק בר יוסף: סיינר [שהיא חוגרת בו ומגיע ממתנים ולמטה],
מפסיק ביןו לבינה.

משנה

מ"ח גזירות

ואלו מן ההלכה שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון, שעלו לבקרו, נמננו ורבו בבית שמאי על בית הלל [שנחלקו בכמה הולכות, ומנו ומצאו שתלמידי בית שמאי היו באוטו מעמד מרובים מתלמידי בית הלל, והכריעו כמותם], ושמונה עשר דברים גרוו בו ביום.

גמר

ספק: המשנה אומרת שמה שלמדנו לעיל [לא יפלח, ולא יקרה] הם מ"ח גזירות, או על מה שנלמד
במשנה הבאה [**אין שורין דיו**] שהם מ"ח גזירות

אמר ליה אבי לר' יוסף: אלו תנן. או ואלו תנן.

[ביואר הספק:] ואלו תנן, הנى דאמאן [אלו שאמרנו, לא יפלח את כליו ולא יקרה לאור הנר ואלו מן ההלכה וכו'].

או אלו תנן, דבענן למימר קמן [אלו שאנו הולכים לומר להלן, אין שורין דיו].

פישית הספק: בברייתא מבואר שמה שלמדנו במשנה הקודמת הם מ"ח דבר ולא מה שנשנה
במשניות להלן

תא שמע, שנינו בברייתא אין פולין לאור הנר, ואין קורין לאור הנר, ואלו מן ההלכה שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון, הרי מפורש שני הולכות אלו הם מההולכות נשנו בעליה, ועליהם נאמר 'ואלו מן ההלכה' וכו', אבל שאר הדברים שנשנו [להלן], אין שורין דיו וכו' אינם מ"ח דבר.
שמע מינה ואלו תנן. שמע מינה.

חנניה בן חזקיה כתוב את מגילת תענית

תנו רבנן, מי כתוב מגילת תענית [לפי ששאר כל המשניות והברייתות עדין לא נכתבו, שהייה אסור לכתבם, וזה נכתב להזכיר לדעת ימים האסורים בתענית, לכך נקראת 'מגלה', שהדברים נכתבו ב מגילת ספר].

אמרו, חנניה בן חזקיה וסיעתו, שהיו מחביבין את הארץ [שנגאלין מהן, והנס חביב עליהם]

להזכירו לשבחו של הקדוש ברוך הוא, וכותבים ימי הנס לעשונן يوم טוב ושא Sor להעתנות בהם].

[הטעם שאחרים לא כתבו את הימים שנגאלים מהצראת]

[ב'יאור א':] אמר רבנן שמעון בן גמליאל: אף אנו מhabbin את הצרות, אבל מה נעשה שם אנו לכתחוב אין אנו מספיקין, לפי שהניסים שנגאלים מצרות הם תדרים.

[ב'יאור ב':] דבר אחר, אין שוטה נפגע [אין פגע רע בא עליו, כלומר אינו מכיר בפגיעהו, כך, כמה נסים באים לנו ואין אנו מכירין בהן].

[ב'יאור ג':] דבר אחר, איןبشر המת מרגיש באיזמל כשהוחותכין אותו.

[בירור]: איני [האמנם], והאמר רב יצחק: קשה רימה למת, כמחט בשר החיה, שנאמר 'אך בשרו עליו יכاب ונפשו עליו תאבל'.

[ב'יאור]: אימא, איןبشر המת שבחי [הגדל באדם الحي מלחמת מכה או מלחמת כויה] מרגיש באיזמל [כשהוחותכין אותו].

עלת חנניה בן חזקיה

אמר רב יהודה אמר רב: ברם זכור אותו האיש לטוב, וחנניה בן חזקיה שמו, שאלמלא הוא, נגנץ ספר יחזקאל, שהיו דבריו סותרין דברי תורה [כגון 'نبילה וטרפה וגוי לא יאללו הכהנים', היא ישראל אוכלים. וכגון 'וכן תעשה בשבעה בחודש', היכן נרמז קרבן זה בתורה], מה עשה? העלו לו שלוש מאות גרביה שמן [כדי שמן למאור ולמזונות], וישב בעלייה ודרשן [כదדרשין להני קראי במנחות (מה)].

שנינו במשנה: ושמנה עשר דבר גזרו.

מבארת הגמרא: מי נינחו שמנה עשר דבר?

עשרה נזירות מטעם הייח' נזירות

גזירה (א): דתנן, אלו פולסין את התרומה, האוכל, אוכל ראשון. [מן התורה אדם שאוכל אוכל טמא איןנו נתמא (חוץ מדין מיוחד שיש לגבי נבילה של עוף), וחכמים גזרו באוטו היום, שמי שאוכל אוכל שהוא ראשון לטומאה, הרי האדם שאכל נהיה 'שני' לטומאה. וה'שני' פוטל את התרומה שהיא הייתה 'שלישי', ואסור לאכול תרומה טמאה].

גזירה (ב): והאוכל, אוכל שהוא שני לטומאה, הרי האדם שאכל נהיה 'שני' לטומאה, ופוטל את התרומה.

גזירה (ג): והשותה משקין שהם טמאיין, הרי הוא האדם השותה, פוטל את התרומה במקומו.

גזירה (ד): והבא [אדם טמאי, שלאחר שטבל מטומאתו, בא באותו יום] ראשו ורונו במים שאובין, הרי הוא נהיה 'שני' לטומאה, ופוטל את התרומה.

גזירה (ה): וטהור גםור שנפל על ראשו ורונו שלשה לוגין מים שאובין, הרי הוא נהיה 'שני' לטומאה, ופוטל את התרומה.

גזירה (ו): והספר [כל כתבי הקודש, תורה נביאים וכתובים], שתרומה נגעה בהם, הרי התרומה נפסלת.

גזירה (ז): והידים [סתמן, קודם נטילתן], הרי הם 'שני' לטומאה, ואם נוגע בידים כאלו בתרומה, היא נהיית 'שלישי'.

גזירה (ח): והטבול יומ, הרי הוא 'שני' לטומאה, ועושה את התרומה 'שלישי'.

גזירה (ט-י): והאוכלים, והכליים שננטמו במשקין [גזירה זו תבואר להלן בגמרה במא מדבר].

مبرרת הגמרא: מאן תנא האוכל, אוכל ראשון. והאוכל, אוכל שני. מפסל פסל, טמיין [נתבאר בעמוד הבא].

יום שישי כ"ד אדר תש"פ**שבת דף יד**

בטומאה יש כמה דרגות: ראשון לטומאה שנוגע במאכל אחר, המאכל יהיה שני. שני שנוגע במאכל אחר, אם המאכל חולין איינו בטמא [שאין שלישי בחולין], אבל אם הוא תרומה, הוא בטמא ונהייה שלישי. [טומאה זו, נקראת 'פסול' ולא בקראת 'טמא']. השלישי והשלישי שנטמא מהשני, איינו מטמא, שאין רביעי בתרומה].

שלישי שנוגע במאכל אחר, אם המאכל תרומה איינו בטמא [שאין רביעי בתרומה], אבל אם הוא קדשים, הוא בטמא [יש רביעי בקדשים].

הגמר מבררת: [מי הוא האומר] שאדם שאוכל מאכלים שהם טמאים בדרגת ראשון לטומאה או בדרגת שני לטומאה, הרי הוא נהיה 'שני' לטומאה, ואם הוא נוגע בתרומה, הרי היא נהיתה 'פסולה', [שהיא נהיות שלישי].

אבל: **טמוי לא מטמו**, שהאדם האוכל מאכלים טמאים, איינו נהיה 'ראשון' לטומאה, [שהרי אם היה נהיה ראשון, הוא היה עושה את המאכלים שהוא נוגע בהם ל'שני' והם היו מטמאים ועושים 'שלישי'].

[רבי יהושע הוא הסופר שהאוכל מאכלים טמאים נהיה 'שני' ולא ראשון]

אמר רבה בר בר חנה: **רבי יהושע היא**, מבואר במשנה להלן:

[דרעת רבי אליעזר, שהאוכל אוכל טמא, נהיה טמא לפי דרגת טומאת האוכל שהוא אוכל]

דרתן, **רבי אליעזר אומר**: האוכל אוכל ראשון [מי שאוכל מאכלים שהם ראשון לטומאה], הרי גופו של האדם האוכל נעשה ראשון [טומאה]. נמצא שהוא מטמא את התרומה להיות שנייה, והיא תחזור ותפסול תרומה להיות שלישי].

ואוכל שני [מי שאוכל מאכלים שהם שניים לטומאה], הרי גופו של האדם האוכל בעשה שני [טומאה]. נמצא שם הוא נוגע בתרומה, הרי היא נהיתה 'פסולה', (כלומר, היא נהיות שלישי)].

אוכל שלישי [מי שאוכל מאכלים שהם שלישי לטומאה], הרי גופו של האדם האוכל בעשה שלישי [טומאה]. נמצא שאינו פסול תרומה ב מגעו, אבל הוא פסול קדשים].

[דרעת רבי יהושע, שהאוכל אוכל טמא, נהיה שני לטומאה:]

רבי יהושע אומר: האוכל אוכל ראשון, **ואוכל שני** [מי שאוכל מאכלים שהם ראשון לטומאה או שם שני לטומאה], הרי גופו של האדם האוכל, נעשה שני לטומאה. [הטעם שהאוכל אוכל שהוא 'ראשון' או 'שני' נהיה 'שני': מפני שכבר מצאנו בגזירות חז"ל 'שני' עווה 'שני' (כמובואר להלן, לגבי 'משקין' שנטמאו מ'ראשון'), שלפי סדר הטומאות, הם אמורים להיות 'שני', ואעפ"כ גרו חכמים, שהם נהנים ראשון, והם עוזים 'שני'), אבל לא מצאנו ש'ראשון' עווה 'שני', ולכן אין אפשר להחמיר ולומר שמי שאוכל אוכל שהוא ראשון יהיה ראשון. אבל אפשר לומר שם שאוכל אוכל שהוא שני, הרי הוא נהיה שני].

וכן האוכל אוכל חולין **שלישי** לטומאה, הרי גוףו נעשה שני לקודש, ואין שני לתרומה, שהריה בחולין רגילים אין 'שלישי', אלא רק **בחולין שנעשו על טהרת תרומה** [אדם שנזוז בחולין שלו כמו תרומה שיש בה השלישי], וכך ננעשו על טהרת תרומה ולא על טהרת קודש, הרי השמירה שלו אינה נחשבת שמירה לגבי קודש, וכשאנו דנים לגבי קודש אנו מתייחסים לאוכל **השלישי** שהוא 'ראשון' (שהרי כשאנו דנים לגבי קודש לא הייתה לו שמירה), וממילא מי שאוכל מاقل זה, שלגביו קדשים הוא בדרגת 'ראשון' לטומאה, הרי הוא נהייה לגבי קדשים 'שני' לטומאה. אבל לגבי תרומה הוא לא נהייה טמא כלל, כי הרי לגבי תרומה הוא 'שלישי', ושלישי אינו עושה רביעי בתרומה].

♦ ♦ ♦

בידור: מודיע גוזרו שהאוכל מאכלים טמאים, נתماء

שנינו שגורו על האוכל, אוכל ראשון. ואוכל, אוכל שני שהוא 'שני' והתרומה
שהוא נוגע בה נהיית 'שלישי'.

مبرרתת הגمراה: מי טמא גוזרו ביה רבנן טומאה?

ביאור: שמא יאכל מאכלים טמאים, ויתן תרומה לפיו

מבארת הגمراה: **דיזמניין דאכיל** [שלפעמים אדם אוכל] אוכלין טמאיין, וشكיל משקין דתרומה ושדי לפומיה [ותוך כדי אכילתיו הוא לוקח משקין של תרומה ונונטו לפיו], ופסיל להו [ובזה הוא פוסל את התרומה], והتورה הזהירה על התרומה לשמרה בטירה. לפיכך גוזרו על האוכל אוכלין טמאיין שהוא עצמו נתماء, וכן אדם שאוכל אוכל טמאי,
כבר אינו נוגע בתרומה.

בידור: מודיע גוזרו שהשותה משקין טמאיין, נתماء

שנינו שגורו על השותה משקין טמאיין, שהוא נתماء.

مبرרתת הגمراה: מי טמא גוזרו ביה רבנן טומאה?

ביאור: שמא ישתה משקין טמאיין, ויתן תרומה לפיו

מבארת הגمراה: **דיזמניין דשתה משקין טמאיין**, וشكיל אוכלין דתרומה ושדי לפומיה,
ופסיל להו.

מה ההבדל בין ב' גזירות אלו

مبرרתת הגمراה: שני גוזרות אלו הם **הינו הרק** [מה הוצרכו לגוזר על האוכל מאכלים טמאים ועל השותה משקין טמאיין, וشكיל אוכלין דתרומה ושדי לפומיה, הרי בשניהם שייך אותו חשש טומאה, ומדובר הוצרכו לשנות כל עניין בפני עצמו].

מבארת הגمراה: **מהו דתימא, הא** [דבר זה, שאדם שותה עם אכילתו] **שבichi** [הוא דברמצו]. **והא** [אבל זה ש אדם יאכל עם שתיתו] **לא שבichi** [אין זהמצו], ולכן היה

מקום לומר שלא גזו על השותה משקין טמאים מהשש שיأكل בעת שתיתתו], **קמשמע** لأن שגורו גם על השותה משקין טמאים, שהוא יכול תרומה תוך כדי שתיתתו.

♦ ♦ ♦

שנינו שגורו על והבא בראשו ורוכו במים שאובין, שהוא נתמא לעניין תרומה, שהוא נהייה 'שני' והתרומה שהוא נוגע בה נהייה 'שלישי'.

בידור: מדוע גוזו טומאה על אדם טמא שטבל במקוה ולאחד מכך הוא בא בראשו ורוכו במים שאובים

مبرרת הגמרא: **מאי טמא גزو ביה רבנן טומאה?**

כיאור: לאחר הטבילה היו נתנים עליהם מים שאובים ועשׂו דבר זה לקבע

אמר רב ביבי אמר רב אשי: שבתחלת היו טובליין במי מערות [שיש בה ארבעים סאה מי גשמיים] מכונסין וסרוחין.

והיו נתנים עליהם [על גופן] מים שאובין להעביר סרוחון המקוה, התחלו הטובליין, ועשהום קבוע [שתמיד נתנו על גופם לאחר הטבילה מים שאובים], לפיכך גزو עליהם [על הטמאים שטבלו וננתנו לאחר מכך על גופם מים שאובים] טומאה.

مبرרת הגמרא: **מאי קבע?**

אמר אביי: **שהיו אומרים לא אלו מטהרין** [לא המקוה לבדה מטהרטה], אלא אלו ואלו מטהרין [شمtopic שהרגלו הכל בניתנת מים שאובים על גופם לאחר הטבילה, לא היו יודען שלהעביר את הזומא הם בין, אלא חשבו שהטהרה על ידי המקוה והמים השאובים שאחר כך].

אמר ליה רבא: **מאי נפקא מינה הא קא טבלי בהנק** [כיוון שכולן טובליין תחלה במקוה, מי אייכפת לרבען אם הטובלים נתנים על גופם גם כן מים שאובים אחרי הטבילה]. **אלא אמר רבא: שהיו אומרים לא אלו מטהרין אלא אלו מטהרין** [וחיישין שיבואו לבטל תורה מקוה ויטבלו רק במים שאובים, ולא למי גשמיים].

♦ ♦ ♦

שנינו שגורו על ותהור שנפלו על ראשו ורוכו שלשה לוגין מים שאובין טמא לעניין תרומה, שהוא נהייה 'שני' והתרומה שהוא נוגע בה נהייה 'שלישי'.

בידור: מדוע גוזו טומאה על אדם תהיר שנפלו עליו ג' לוג מים שאובים

مبرרת הגמרא: **מאי טמא גزو ביה רבנן טומאה,** הרי אין מדובר באדם טמא שטבל ולאחר כך נותר על גופו מים שאובים שbezeh שיקח חשש שיחשוב שהטהרה תלולה בזה, אלא מדובר באדם תהיר, ואיזה חשש יש באדם תהיר שנותר על גופו מים שאובים.

כיאור: כדי לקיים את הגוירה הקודמת

مبرרת הגמרא: **די לא הא** [שאם לא יגزو גם על תהיר שנפלו עליו מים שאובים], **לא קיימה הא** [לא תתקיים הגזירה על טמא שטבל, ולאחר כך בא בראשו ורוכו במים שאובים,

שאנשיים יאמרו: אם המים השאובים אינם מטמאים את הטהור, כיצד הם מטמאים את מי שהיה טמא, וכן גזוו טומאה גם על טהור שנפלו עליו מים שאוביים].

עוד שניינו בגזירות: וספר שתרומה נוגעת בו, נטמאת.

בדוד: מודיע גזרו טומאה על הספר'

մבררתת הגمراה: מי טמא גزوו ביה רבנן טומאה?

ביאור: מפני שהיה מטעמים מאכלים ליד הספרים

אמר רב מרשישיא: שבתחלת היו מצניעין את אוכליין דתרומה אצל ספר תורה, ואמרו האי קדש והאי קודש.

כיוון דחוזו דקאתו לידי פסידא [כיוון שראו שבאים לידי הפסד, שעכבריהם מצוין אצל אוכליין ומפסידים את הספר], גزوו ביה רבנן טומאה,
אבל לא הזרכו לגוזר שחולין הנוגעים בספר, הרי הם טמאים, שבלאו הכל לא היו מניחים מאכלים חולין אצל הספרים, ועשו זאת רק במאכלים תרומה, לאחר שהם קודש].

טעם שנזרו בידיים [בלא נטילה] מטמאים את התרומה

שניינו שגزوו על והידיים [סתם ידיים ללא נטילה] שהם מטמאים את התרומה.

մבררתת הגمراה, טעם הגזירה מפני שהידיים עסקניות הן ונוגען בבשרו ובמקום טnopת, וגנאי לתרומה בכך, וממאייס את האוכללים שנוגע בהם בידיים ללא נטילה.

גזרו גם על ידיים שנגעו בספר [בלא כגד], שהם מטמאות את התרומה

תנה, אף ידיים הבאות מחמת ספר פסולות את התרומה.

משום דברי פרנק, דאמר רבי פרנק אמר רבי יוחנן: האוחז ספר תורה ערום [שנוגע בקלף של הספר, ללא בגד או מטפחת] נCKER ערום, וכדי שלא יהזיקו ספר תורה ללא בגד וכדוםמה, גזוו חכמים שידיים שנגעו בספר הרי הם טמאות.

մבררתת הגمراה: ערום סלקא דעתך?

אלא אמר רבי זירא: ערום ללא מצוץ.

մבררתת הגمراה: בלא מצוץ סלקא דעתך [וכי בಗל עוון זה, הוא מאבד את כל מצוותיו?]

אלא אימא: ערום ללא אותה מצוץ.

על מה גזרו קודם על ידיים או על ידיים שנגעו בספר שלא מטפחת

մבררתת הגمراה: هي גזר ברישיא?

אליליאו הא גזור ברישא [אם תאמר שבתחלת גזו על כל ה'ידים' שלפני נטילה, הם מטמאות את התרומה], אם כך קשה: [עמדו ב] **כיוון דהך גזור ברישא, האתו למה לי** [כיוון שגزو על כל הידים, לשם מה הוצרכו בגזירה נוספת נספחת על ידיים שנגעו בספר תורה].

אללא דהך גזור ברישא [בתחילה גזו על ידיים שנגעו בספר], והדר גזור בכולהו ידיים [ואחר כך גזו על כל הידים].

עוד שניינו בגזירות: **טבול يوم שהוא פסול את התרומה**.

שאלה: הרי טבול יום הוא טמא מהתורה

مبرרתת הגمراה, **טבול يوم دائורייתא הוא, דכתיב 'ובא המשמש וטהר'** [ש רק לאחר שהמשב באהה, כלומר לאחר השקעה הוא נקרא טהור, ועוד אז אינו טהור גמור, ואיינו אוכל תרומה אבל איינו טמא בדרגת ראשון לטמאה לטמאות דברים אחרים שהיה 'שני'. אלא הוא בדרגת 'שני' והוא פסול את התרומה, שהוא עשוית 'שלישי', שהרי אינו נקרא טמא)].

תשובה: אכן, טבול يوم הוא מהתורה, ואין לנדרס 'טבול' يوم בכיריתא

טמי [הסר] מכאן, טבול يوم.

בידור: אוכלים שנטמאו במשקים, באיזה משקים מדובר

שניינו שגزو על והאוכלין שנטמאו במשקין

مبرרתת הגمراה: **במשקין דמאי** [מאייזה משקין הם נתמאו?]

אליליאו במשקין הבאין מחמת שraz [שנתמאו בשraz].

והרי **דאורייתא נינהו**, שהרי השraz הוא אב הטומאה, ומשקין הנוגעים בו 'ראשון', והאוכל הנוגע במשקה 'שני', ופוסל תרומה להיות שלישי, **דכתיב יכול משקה אשר ישתה** [הפסוק אומר שהמשקים נתמאים מכלי שנטמא משraz, וכל שכן שהמשקין נתמאים מהשער עצמו].

בයודר: גזירות חכמים היהה על משקים הבאים לידיים לפני נטילה, שהם ראשון, והאוכלים שנוגעים בהם הם שני

אללא במשקין הבאין מחמת ידיים [ידיים לפני נטילה שהם בדרגת 'שני' (וכן שאור דברים שהם בדרגת 'שני' והם פוסלים את התרומה) אם הם נוגעים במשקים, המשקים נהנים ראשון, והאוכלים שנוגעים בהם נהנים שני, והם פוסלים את התרומה],

גזירה משום משקין הבאין מחמת שraz [כיוון שמשקים שנגעו בשraz הם ראשון לטומאה, גזו על כל משקים אף אם הם נתמאו שני, שהם נעשים ראשון].

וחחמיינו רבנן במשקין [שהם נעשים 'ראשון'] ולא במאכלים, משום שימושים עלולים

יותר לקבל טומאה, שאינם כאוכלים שאים נטמאים אלא עד שיוכשו ל渴בל טומאה באחד משבעה משקין].

עוד שניינו בגזירות חכמים: והכלי שנטמאו במשקין.

בידור: על איזה משקים נזרו שם יטמא כלים

մברורת הגمراה: כלים דאטמאו במשקין דמאי [מה מה נטמאו המשקים שטימאו את הכלים?]

איילמא במשקין זוב [אם תאמר במשקים הירצאים מהזוב (רוקן וזובו ומימי רגלו)].

והרי דאוריתא נינהו, דכתיב ' וכי יroke הזוב בטהור וככט בגדיין', הרי שבטומאה הוא ומטמא אדם ובגדים. ושאר משקין היוצאים מהזוב לומדים מ'ROKE' מה רoke מתאסף תחלה ואחר כך יוצא. אף כל משקה שמטאסף ויוצא, כגון מימי רגלו. ועוד שניינו מה שבד טהור טמאתי לך [שרוק הזוב מטמא גם במשא, האם זוב יroke על דבר שנמצא ביד של אדם טהור, נטמא הטהור משום שנושא את הרוקן]. ונמצא שהמשקין מטמאין מהתורה, ואין זה מגזירת חכמים.

ביאור: נזרו על משקין שנטמאו משרץ [שם ראשון לטומאה] שם יטמא כלים [אך שבדרך כל' 'ראשון' אינו מטמא כלים]

אלא במשקין הבאין מחמת שרץ [שהשרץ הוא אב, והמשקין שנטמאו ממנו הם ראשוני]. וכלי איננו מקבל טומאה אלא מאב הטומאה. וגורו רבנן שהכללי מקבל טומאה ממשקין אלו - לעניין תרומה].

וזירה משום משקין זוב וזבה שהרוקן ושאר המשקים שלהם הם 'אב הטומאה' והם מטמאים כלים, וכייל שליא יטעו ביניהם בין משקים שנגעו בשערץ, שאין מטמאים כלים, גزو גם על כלים שנגעו בהם משקין שנגעו בשערץ, שגם הם יטמאו כלים].

שאלה: גזירות ידים נזרה על ידי שמאי והלל ולא על ידי תלמידיהם

שואלת הגمراה: ידים תלמידי שמאי והלל גזורי?

והרי שמאי והלל גזורי,

דרתנית: יוסי בן יווער איש צרידיה וIOSI BEN YOHANAN איש ירושלים גزو טומאה על ארץ העמים [מן שהגויים היו קוברים את מותיהם בכל מקום, ויש ספק שבperf ארץ העמים, יש מהמתים].

ועל כל זוכחת [שםהתורה כל זוכחת אינם מקבלים טומאה].

שמעון בן שטח תיקן כתובה לאשה [שבתחילתה היה מייחד לה מעות לצורך כתובתה, ואם היה כועס עליה היה אומר לה: קחי את הכספי המוכן לכתובתך, וצא. לכן תיקן

שמעון בן שטח שיהיה כותב לה בכתבובה 'כל נכסי אחרים לכתבובה', כך אינו מיחד לה מעות, וכדי לגרשה ולתת לה את כתובתה צריך למכוור מנכסיו, ואינו מגרשה 'בקל'. גזר טומאה על כלי מתכוות [הגמרה בהמשך תסביר מה הייתה הגזירה].

شمאי והל, גزوּ טומאה על הידיים.

[הצעת תשובה א:] וכי תימא שמאי וסיעתו והל וסיעתו, והם עצמן היו עם תלמידיהם בחלוקת של שמונה עשר דבר.

[דוחית התשובה:] והאמר רב יהודה אמר שמואל: שמונה עשר דבר גزوּ, ובשמנה עשר נחלקו, [כלומר אותם שמונה עשר שגزوּ, בחלוקת היין, אלא שנמננו ונמצאו בבית שמאי רבים]. ואילו הלל וشمאי לא נחלקו אלא בשלשה מקומות,

דאמר רב הונא: בשלשה מקומות נחלקו ותו לא, ואם כן לא יתכן שהגזירה זו הייתה על ידי שמאי והלל, שהרי לא נחלקו בחלוקת זו.

[הצעת תשובה ב:] וכי תימא אותו איננו גוזר לتلות [ואם תרצה לתרץ ולומר שהמומי והלל גזוּ שהידים הם רק בגין ספק טומאה, שידים ללא נטילה שנוגעות בתרומה, התרומה אינה נאכלת ואני נשרפפת], ואתו תלמידيهו וגزوּ לשروف.

[דוחית התשובה:] והאמר אליפא: ידיים תחולת גזירתן לשריפה [מיד בתחילת הגזירה על הידיים, גزوּ שם מטמאים בתורת ודאי ולא בתורת ספק].

תשובה: שמאי והלל גזוּ ולא קיבלו מהם ואחר כך תלמידיהם חזוּ וגزوּ זאת וקיבלו מהם אלא, אותו איננו גוזר, ולא קיבלו מנייניו. ואתו תלמידيهו, גزوּ, וקיבלו מנייניו.

שאלת: והרי שלמה תיקון נטילת ידיים

שואלת הגמורה: ואכתי שלמה גוזר, דכתיב (קהלת יב) ואיזן וחקר שעשה אזנים לתורה, כלומר סייג והרחקה בכפייה זו שנותlein אותה באזנים ואין נוגען בה.

[ראיה שלמה גוזר]: דאמר רב יהודה אמר שמואל: בשעה שתיקון שלמה עירובין [ازנים להוצאת שבת, שאסור להוציא מרשותו לרשות חמירו ואף על פי ששניהם רשות היחיד], ונטילת ידיים, יצתה בת قول ואמרה: 'בני אם חכם לך ישמה לבי גם אני חכם בני ושם לבני ואשיבה חורפי דבר'.

עונה הגמורה: אתה

שבת דף טו

שבת קודש כ"ה אדר תש"פ

הגמר שאלת, והלא נטילת ידים שלמה המליך גור ואינה מגזירת בית שמאי ובית הלל?

תשובה: שלמה גור לקדשים והם נזרו לתרומה

עונה הגمرا: אתה שלמה, גור לקדשים [שידים ללא נטילה מטמאים קדשים].
ואתו, אין הוו וגוזר אף לתרומה [ובאו הם, בית שמאי ובית הלל, וגוזר שידים ללא נטילה מטמאים גם תרומה].

◆ ◆ ◆

וגפא, אמר רב יהודה אמר שמואל: שמנה עשר גورو, ובשמנה עשר נחלקו [שבאותם י"ח דברים שגוזרו, נחלקו בית שמאי ובית הלל].
שואלת הגمرا: והתניא, הושו שב"ח הדברים שהם גוזרו הם לא נחלקו, אלא הסכימו זה עם זה שיש לגוזרים.

עונה הגمرا: בו ביום נחלקו, ולמחר הושו, אכן בתחילת הם נחלקו אם יש לגוזר גזירות אלו, ולמחרת הם הסכימו שיש לגוזרים.

◆ ◆ ◆

וגפא, אמר רב הונא: בשלשה מקומות נחלקו שמאי והלל.

מחלוקת א', שיעור הפרשת חלה

שמאי אומר: מקב [עיסה שיש בה קב קמח, חייבת בהפרשת] חלה.

והלל אומר: מקבאים [עיסה שיש בה שני קבים].

וחכמים אומרים: לא לדברי זה, ולא לדברי זה, אלא קב ומחלוקת חייב בחלה [כשיעור המן שירד לכל אחד בכל יום, שהוא 'עשירית האיפה' (האיפה היא ייח קבים, ועשירית היא קב ושמונה חלקים לפי המידות של המדבר), וכיון שהמידות הירושלמיות גדולות יותר בעוד ועוד חומש (עשרים אחוז), נמצא שקב ושמונה חלקים במידה של המדבר, הוא קב וחצי במידה ירושלמית].

משהගדילו המידות [בציפורி, המידות גדולות יותר בעוד ועוד חומש (עשרים אחוז), ונמצא שהיא במידה 'ירושלמית' קב וחצי, במידה 'ציפורית' הוא קב ורביע], ואז אמרו, המשת רביעים [קב ורביע] כמה [שבמידה הירושלמית זה קב וחצי] חייבין בחלה.

רבי יוסי אומר: חמשה רביעי קב, פטורין. חמשה ועוד, חייבין [כדעת חכמים שהשיעור הוא קב ורביע, אלא כיון שמדודים את המידות לפי ביצים (קב, הוא כ"ד ביצים), והביצים התקטנו קצת, צריך להוסיף מעט על השיעור, וכך השיעור הוא יותר מקב ורביע].

מחלוקה ב', שיעור מים שאובים פולטים את המקוּה

ואידך [המחלוקה השנייה בין שマイ להל], היא בשיעור המים שאובים הפולטים את המקוּה].

[דעת הלל]: הלל אומר: מלא אין [יב לוג] מים שאובים פולטים את המקוּה [אם נפלו לתוך מקוּה י"ב לוג מים שאובים, לפני שהוא בו ארבעים סאה מי גשמי (שהוא שיעור מקוּה), הרי הוא פסול]. אבל אם היה במקואה ארבעים סאה מי גשמי, שוב אינו נפלל, ואפיו אם המשיך לתוכו אלף סאה מים שאובים], והטעם שאמר 'הין' אף שאינו לשון משנה אלא לשון תורה, מפני **שחייב אדם לומר בלשון רבו, שכן שמעה 'הלל'** מפני שמעיה וابتליון.

[דעת שマイ]: **שmai אומר: תשעה קבין** [שהם ל"ו לוג, מים שאובים פולטים את המקוּה]. [דעת חכמים]: וחכמים אומרים: לא בדברי זה ולא בדברי זה, עד שבאו שני גרדיהם [אורגיים] משער האשפה שבירושלים, והיעדו משום שמעיה וابتליון, שלשלשה לוגין מים שאובין פולטים את המקוּה, וקיממו חכמים את דבריהם. [ולכן הוזכר כאן שאומריה השמעה הם גרדיהם משער האשפות, ולמدرك שלא ימנע אדם עצמו מבית המדרש, אין לך אומנות פחותה מגradi, ואין שער בירושלים פחות משער האשפות, והכריעו בעדותן כל חכמי ישראל].

מחלוקה ג', אשה שבדקה ומוצא שהיא נדה, ממתי היא טמאה

ואידך, המחלוקת השלישייה בין שマイ להל, היא אשה שבדקה את עצמה, ומוצא שהיא נדה, ממתי אנו מטמאים את הטהרות שהיא נגעה בהם לפני כן, שהרי CUTUT היא רואה דם ויודעת שהיא טמאה, אך אינה יודעת ממתי התחלת לראות דם, וממתי היא טמאה.

[דעת שマイ, טמאה רק מכאן ואילך]: **שmai אומר: כל הנשים** [הרואות דם] **דין שעטן** [הרי הם טماءות רק מכאן ואילך, משעה שהם בדקו ומצאו שהם טماءות, ולא חוששים שמא הם נטמאו כבר לפני כן, וכך כל 'הטהרות' שהם נגעו בהם עד שעת הבדיקה, טהורם].

[דעת הלל, טמאה רק מפרק עד הבדיקה הקודמת]: **והל אומר: מפקידה לפקידה** [אנחנו חושבים שהיא נטמאה כבר לפני כן, וכך כל הטהרות שהיא נגעה בהם מאחר הבדיקה הקודמת, טماءים] **ואפיו לימים הרבה** [אפיו אם הבדיקה הקודמת הייתה לפני זמן רב, חשובים שהיא ראתה מיד אחריו בבדיקה הקודמת].

[חכמים: טמאה למפרק מהבדיקה הקודמת, או מכ"ד שעוטה לפני בדיקה זו, הפחות מביניהם]: **וחכמים אומרים: לא בדברי זה, ולא בדברי זה, אלא שני זמנים הוזכרו זה להלך אחר הפחות שבזהן, אם הזמן שמעת לעת [כ"ד שעוטה]**, הוא פחות מהזמן האחרון שהיא בדקה [כגון שהיא בדקה לפני כ"ח שעוטה], הרי הזמן של מעט לעת, **מעט על יד** [מעט אחרி הזמן] **שפקיידה לפקידה** [שאין הטהרות שהיא נגעה בהם מבדיקה אחרתונה (כגון לפני כ"ח שעוטה) טماءים, אלא רק הטהרות שהיא נגעה בהם בכ"ד שעוטה האחרוןים, הם טماءים].

ומפקידה לפקידה, מעט על יד מעט לעת [ואם הזמן של 'ספקידה לפקידה' הוא פחות

ممעת לעת (כגון שהוא בדעה לפני כ' שעות), אחרי זמן זה ממעט אחרי הזמן של כ"ד שעות, ורק התרות שהיא נגעה בהם משעת הבדיקה האחרונה (כגון לפני כ' שעות) הם טמאים.

◆ ◆ ◆

שאלה: הרי נחלקו גם לעניין סמיכת, ומדוע רב הונא אמר שנחלקו רק בגין' דברים

שואלת הגמרא: ותו ליכא? והאיכא [וכי אין עוד מחלוקת שמאית והלל, והרי יש עוד מחלוקת], לגבי קרבנות נדרים ונדבה שמביאים ביום טוב], היל אמר לסמוך [שעותם עלייהם סמיכת]. ושמאי אמר שלא לסמוך [כי הרי זה בכלל שימוש בעלי חיים, שאסורים חכמים ביום טוב, גם לצורך קרבן].

תשובה: בסמיכת גם אחדים נחלקו ולא רק הלל ושמאי

עונה הגמרא כי קאמר רב הונא [ששמאי והלל נחלקו רק בגין' מקומות], והוא היכא דלייא פלוגתא דרבותא בהדייהו [במקום שלא נחלקו בהן רבותיהם הראשונים], אבל סמיכת כל האבות בית דין והנושאים שלפני שמאית והלל נחלקו בהז.

שאלה: הרי נחלקו גם בעניין הבוצר לנתק אם הוכשר לקבל טומאה

שואלת הגמרא: והאיכא, הבוצר ענבים לדורכים לגת [לעשות מהם יין (גת הוא המקום שבו דורכים על הענבים)], שmai אומר: הוכשר, הענבים מוכשרים לקבל טומאה, מהיין הנידף מהן על גביהן, [וזא על גב שלא נוח לו במשקים אלו, שהרי הם הולכים לאיבוד, שהרי אם הענבים נמצאים בסלים וכדומה, היין נשפך על הארץ, מ"מ גוזרו בזה, שmai הוא יניח את הענבים בסלסה מזופפת, שהיין שנוזל מהענבים שבא אינו נופל על הארץ, וממילא יהיה נוח לו בין הנחתת מהענבים, ויהיה זה לרצון, ויכשיר ל渴בל טומאה, ולכן גוזרו שהיין הנוזל על הענבים, מכשיר, גם כשהוא הולך לאיבוד.

והלל אומר: לא הוכשר, דלא ניחא ליה בין שיוצא והולך לאיבוד.

תשובה: בחלוקת זו הלל הודה לשmai

עונה הגמרא: בר מיניה דהיא [חוץ מהחלוקת ההיא, שאותה לא הזכיר בחלוקת שmai והלל], דתתם קא שתיק ליה הלל לשmai [שבחלוקת זו הלל לא עמד בחלוקתו, אלא הסכים עם דעת שmai].

◆ ◆ ◆

שנינו בבריתא: יוסי בן יועזר איש צרידה, יוסי בן יוחנן איש ירושלים, גוזרו טומאה על ארץ העמים, מפני שהגויים היו קוברים את מתיהם בכל מקום, ויש ספק שבupper ארץ העמים, יש מעכימות המתים, ועל כל זכויות.

**שאלה: והרי רב כהנא אמר שנורית טומאת ארץ העמים ונורית כל זכויות גוזרו החכמים שהיו
שमונים שנה לפני החורבן, יוסי בן יועזר יוסי בן יוחנן היו הרבה דורות לפני זה**

שואלת הגמרא: והוא רבנן דשמנים שנה גוזר,

דאמר רב כהנא: כשהלה רב י Ishmael ברבי יוסי, שלחו לו, רב, אמרו לנו, שנים ושלשה דברים שאמרת (לנו) משום אביך [רבבי יוסי].

שלח להם, כך אמר אבא: מאה ושמנין שנה עד שלא חרב הבית, פשטה מלכות רומי הרשעה על ישראל, שמאז התחליו לכבות את ישראל.
שמנין שנה עד שלא חרב הבית, גרו טומאה על ארץ העמים. ועל כל זוכית.

[המשך דברי רב כהנא, על מה שאידע מי' שנה לפניהם]

ארבעים שנה עד שלא חרב הבית, גلتה לה סנהדרין ממקוםם בלשכת הגזית שבמקדש, ישבה לה בכנותיות [מקום בהר הבית].

[בירור בדברי רב כהנא, מה נפקא מינה זהה:] **למאי הילכתא** שהסנהדרין גلتה מלשכת הגזית?

[ביאור: נפקא מינה לדיני קנסות] אמר רב יצחק בר אבדימי: לומר שלא דנו דין קנסות.

[דוחית הביאור:] דין קנסות סלא דעתך [זהרי דין קנסות, דין אף כשהסנהדרין אינם במקומות?]

[ביאור חדש:] **אלא אימא שלא דנו דין נפשות** [שלומדים מהפסוק 'על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא', שדנים דין נפשות רק כשהסנהדרין במקומות].

הצעת תשובה: יוסי בן יועזר וjosy ben yohanan היו שמנונים שנה לפניהם

וכי תימא **בשמנים שנה נמי אינהו** הו [אם תרצה ולומר שמנונים שנה לפני החורבן, הם (יוסי בן יועזר וjosy ben yohanan) גם היו בדור זה].

דוחית התשובה: יוסי בן יועזר וjosy ben yohanan היו זמץ רב לפניהם שנה

והתנייא, הלל, ושמעון [בנו של הלל], רבן גמליאל הזקן, ושמעון [אביו של רבן גמליאל השני בר פלוגתיה דרבי יהושע], נהגו נשיאותן (לפני) [בפני] הבית [בעוד בית המקדש היה קיים] מאה שנה אחרוניים שלפני החורבן, שהלל התחיל נשיאותו מאה שנה לפני החורבן, ואחריו היה שמעון בנו, ולאחר כך רבן גמליאל הזקן ולאחר כך שמעון,

ואילו יוסי בן יועזר איש צרידה וjosy ben yohanan היו קדמי טובא [קדמו כמה דורות לפני הילל], הרי שודאי הם קודם לשמנונים שנה לפני החורבן. [טמוד ב]

תשובה: הם גרו על גוש עפר של ארץ העמים, ולא על הארץ, ורבנן שאחריהם גרו גם על הארץ

עונה הגמרא: **אלא אותו אינו** [באו הם, יוסי בן יועזר וjosy ben yohanan] גזור אגושא לשורף [על תרומה הנוגעת בגוש העפר של ארץ העמים, צריך לשורפה],

ואאוירא ולא כלום [אבל על הארץ של ארץ העמים, הם לא גרו כלל טומאה].

ואתו רבנן **דشمונים שנה**, גзор אוירא לתלות [והם גרו טומאה מספק על הארץ של ארץ העמים, שתרומה הנכנתת באויר ארץ העמים ואין דבר מפסיק ביניהם, כגון ארון פרוץ מתחתיו, שהתרומה הנמצאת בו, טמאה מספק, אין שורפים אותה ואין אוכלים אותה].

שאלה: מהתוכה זו מבואר שמיד גזו על העפר שתרומה הנוגעת בו נשפטת. ומماמר אחר מבואר שבתחלת נזרו שתרומה הנוגעת בו היא ספק טמאה

שואלת הגמרא: למיירה לדחא גזירה הוה לשריפה [mdbrim אלו מבואר שלגביה העפר של ארץ העמים, היהת גזירה אחת, שמיד גزو עליה טומאה ודאית, שתרומה הנוגעת בה נשפטת].

והאמר אילפא: ידים תחולת גזירתן לשריפה [מה שגزو טומאה על הידים, היה זה טומאה ודאית, שידים הנוגעות בתרומה (בלא נטילה לפני כן) מטמאים את התרומה, באופןן והתרומה נשפטת].

ומשמע מדברי אילפא: ידים הוא דתחלת גזירתן לשריפה [שם לגבי ידים גזו מיד טומאה ודאית שתרומה הנוגעת בהם נשפטת], הא מידי אחירנא לא [אבל בדבר אחר לא גזו מיד טומאה, בדרך ודאי, ואם כן למה אתה אומר לגבי עפר ארץ העמים שמתחילה הגזירה עליו, גזו שהוא מטמא באופן ודאי, והתרומה הנוגעת בו נשפטת].

תשובה: יוסי בן יועזר ויוסי בן יוחנן נזרו על העפר שהוא טומאת ספק. ורבנן שאחריהם גזו שהוא טומאת ודאי, וכן גזו על האoir שהוא טומאת ספק.

אלאatto אינחו [באו הם, יוסי בן יועזר ויוסי בן יוחנן], גゾר אגושא לתלות [גزو טומאה מספק, על עפר ארץ העמים], ואויריא ולא כלום [אבל על האoir של ארץ העמים לא גזו כלל].

ואתו רבנן דשמוניים שנה [ובאו רבנן שהיו שמוניים שנה לפני החורבן], גゾר אגושא לשרווף [וזם הוסיף בגזירה על העפר של ארץ העמים, שאינה טומאת ספק, אלא טומאה ודאי], ואויריא לתלות [ועודם הוסיף גזירה על האoir של ארץ העמים שהוא מטמא בתורת 'ספק'].

שאלה: והרי באושא גזו על עפר ארץ העמים שתרומה הנוגעת בו נשפטת

שואלת הגמרא: ואכתיב באושא גוזר,

דתנן על שש ספקות שורפין את התרומה:

א. על ספק בית הפרט, כל שדה 'שנפרס' בה קבר, [כלומר שהיה שם קבר, והוא נאבד], ונמצא שם הכנסו תרומה לשדה זו, יש ספק, אם תרומה זו האהילה על קבר, או לא, ולכן התרומה טמאה מספק, ורק לשרפה כדי תרומה טמאה.

ב. ועל ספק עפר הבא מארץ העמים, כל עפר ארץ העמים הוא בספק, שהוא עפר קבר של מת, ולכן תרומה שנמצאת שם, הרי היא טמאה מספק, ורק לשרפה.

ג. ועל ספק בגדי עם הארץ, כל בגד של עם הארץ הוא בספק שהוא ישבה עליהם אשתו נדה.

ד. ועל ספק כלים הנמצאים, שכל כל הימצא איןנו יודעים אם הוא טהור או טמא.

ה. ועל ספק הרוקין שכל רוק, יתכן שהוא רוק של זב, והרי הוא טמא.

ו. ועל ספק מי רגלי אדם [מי רגליים שנמצאו ויש בהם שתי ספיקות], ספק אחד אם הוא

מי רגלי בהמה (שאין בזה טומאה), או מי רגלי אדם (ששייך בזה טומאה), ועוד ספק יש בזה, אם הוא מי רגלי אדם, האם זה מאדם טמא או מאדם טהור, הרי הוא טמא מספק, ואך אם המדבר הוא שהמי רגליים שמסתפקים עליהם, הם מי רגליים **שכנגד מי רגלי בהמה** [שהם נמצאו בסמיכות למי רגליים של בהמה], **אעפ"כ** אנחנו מסתפקיםrama שמא ה'מי רגליים' שנמצאו, הם של אדם, ולא של בהמה. ושל אדם טמא, ולא של אדם טהור.

[דעה א', תרומה שודאי נגעה בספיקות אלו, טמאה בתורת 'ודאי':] על כל ששה אלו על וداعן [אם יודע שנגעה בהם תרומה] (ועל) **[שהוא] ספק טומאתן** [ואינו יודע אם הם טמאים אם לאו, שהרי כל אלו כאמור הם ספק טומאה], **שור芬 את התרומה**.

[דעה ב', אפילו אם יש ספק אם תרומה נגעה בספיקות אלו, היא טמאה ברשות היחיד בתורת וداعן]: **רבי יוסי אומר: אף על ספק מגען ברשות היחיד, שור芬ין את התרומה.**

[דעה ג', אם יש ספק אם תרומה נגעה בספיקות אלו, ברשות היחיד הוא 'ספק' טומאה] **וחכמים אומרים: ברשות היחיד, תולין. ברשות הרבנים, טהורין.**

[המקור שספקות אלו הם 'תקנת אושא'] **ואמר עולא: אלו ששה ספיקות, באושא התקינו, ווחכמים היו באושא כמה שנים לאחר החורבן].** וקשה על המבוואר לעיל ש Yoshi בן יועזר Yoshi בן יוחנן, ורבנן שהיו שמוננים שנה לפני החורבן, הם גזו גזירות אלו.

תשובה: Yoshi בן יועזר Yoshi בן יוחנן גזו על העperf לתלות. רבנן שאחריהם גזו גם על האור לתלות. באושא גזו על העperf לשדרוף

מתרכת הגמרא אלא אותו איננו [באו הם, Yoshi בן יועזר Yoshi בן יוחנן] גزو אגושא לתלות, ואאוירא ולא כלום.

ואתו רבנן דשمونים שנה, גزو אידי ואידי לתלות.

ואתו באושא, גزو אגושא לשדרוף, ואאוירא כדקאי קאי [וגזירת אויר ארץ העמים, כמו שהוא עמד כך העמידו, ולא הוסיף בגזירה זו].

בידור: מדו"ע גזו על כל זכוכית

مبرרתת הגמרא: כל זכוכית, Mai טעמא גزو בהו רבנן טומאה?

ביאור: כיון שהם דומים לכלי חרס שהם עשויים מהול

אמר רבי יוחנן אמר ריש לקיש: הויאל ותחלת בריתנן של כלי חרס מן החול, שוינהו רבנן כלוי חרס.

שאלת הגמרא: אם כן מדו"ע מועילה להם טבילה, כדי לכלוי חרס לא מועיל טבילה

שואלת הגמרא: אלא מעתה לא תהא להן טהרה במקונה ככלי חרס.

אלמה תנן [למה שנינו]: ואלו חוותין בכלים [בטבילת הכלים], הזפת, והמור, בכל זכוכית שהם חלקיין, ואין אדם מקפיד על טיט ודבר אחר הנדבק בהן, לפי שנופל מאילו, והם

נדבקים חזק ומkapידים עליהם, ואין חוץן אלא דבר המkapיד עליהם. עכ"פ מכך שהמשנה לדנה על חיצתה בכליזוכיות, מבואר שיש טבילה בכליזוכיות.

תשובה: לכליזוכיות לא מועיל טבילה [והמדובר במשנה הוא בכליזומיד שלו מעופרת, שהוא מין ברזל]

עונה הגמרא: **הכא במאי עסקין** [כאן, במשנה שדרנו על חיצתה בכליזוכיות, מדובר] **כגון: שניקבו כליזורס, וטהרו מותורת כליזורס, شبירותם היא טהرتם, והטיף לתוכן אבר שהוא עופרת], ורבי מאיר היא דאמר הכל הולך אחר המעמיד [והרי הוא בכליזות], אבל קבלת טומאתו משום אבר המעמידו, הלך אית ליה טהרה במקורה.**

[דעת רבי מאיר שהולכים אחר המעמיד]: **דתניא כליזוכיות שניקבו והטיף לתוכן אבר אמר רבנן שמיעון בן גמליאל, רבי מאיר מטמא** [ולא אמרינן בטיל ליה מותורת כליזורס כשאר כליזורס הנשבר, דקסבר הולך אחר המעמיד ומותרת כליזות עליון], **וחכמים מטהרין**.

שואלה הגמara: **אלא מעתה הויאל ושוניינו בכליזורס.**

